

8.12.2023

Paulakankaan tuulivoimahanke, Teuva

Yhteysviranomaisen lausunto ympäristövaikutusten arviointiohjelmasta

HANKETIEDOT

Hankkeen nimi ja sijainti

Paulakankaan tuulivoimahanke, Teuva

Hankkeesta vastaava

Hankkeesta vastaa Enersense Wind Oy (ent. Megatuuli Oy), Esterinportti 1, Helsinki.

Konsulttina arviointiohjelman laatimisessa on toiminut Ramboll Finland Oy.

Yhteysviranomainen

Hankkeen yhteysviranomaisena on toiminut Etelä-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus.

Hankkeen kuvaus

Enersense Wind Oy (ent. Megatuuli Oy) suunnittelee Teuvalle Paulakankaan alueelle 9–15 voimalan tuulivoimahanketta. Hankealue sijoittuu Horonkylän eteläpuolelle noin 5 kilometriä Teuvan keskustasta luoteeseen. Hankealue rajoittuu lännessä Närpiön kaupungin rajaan. Hankealueen pinta-ala on yhteensä noin 2208 hehtaaria.

Voimaloiden yksikköteho on 7–10 MW ja kokonaiskorkeus enintään 300 metriä. Tuulivoimaloiden lisäksi alueelle rakennetaan tarvittavat yhdystiet, voimaloiden väliset huoltotiet, maakaapelointi voimaloiden välille ja sähköasema. Voimajohto on tarkoitus toteuttaa maakaapelilla.

Tarkasteltavat vaihtoehdot

YVA-menettelyssä tarkastellaan seuraavia hankevaihtoehtoja:

VE0: Hanketta ei toteuteta.

VE1: Toteutetaan enintään 15 tuulivoimalan hanke. Kokonaisteho on enintään 150 MW (105–150 MW).

VE2: Toteutetaan enintään yhdeksän (9) tuulivoimalan hanke. Kokonaisteho on enintään 90 MW (63–90 MW).

Sähkönsiirto:

Sähkö siirretään maakaapelein noin viiden (5) kilometrin etäisyydellä hankealueesta olevalle Kärppiön sähköasemalle. Maakaapelit sijoitetaan pääasiassa olemassa olevien teiden ja rakennettavien huoltoteiden yhteyteen.

YMPÄRISTÖVAIKUTUSTEN ARVIOINTIMENETTELYN VIREILLETULO

Enersense Wind Oy (ent. Megatuuli Oy) on 13.9.2023 saattanut vireille ympäristövaikutusten arviointimenettelyn (jäljempänä arviointimenettely) toimittamalla Etelä-Pohjanmaan elinkeino- liikenne- ja ympäristökeskukseen (jäljempänä ELY-keskus) Paulakankaan tuulivoimahanketta koskevan ympäristövaikutusten arviointiohjelman (jäljempänä arviointiohjelma).

Hankkeen arviointimenettelyn tarve määräytyy ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain (jäljempänä YVA-laki) liitteen 1 kohdan 7 e) *tuulivoimalahankkeet, kun yksittäisten laitosten lukumäärä on vähintään 10 kappaletta tai kokonaisteho vähintään 45 megawattia* perusteella.

ENNAKKONEUVOTTELU

Yhteysviranomainen järjesti ennakkoneuvottelun 21.6.2022 edistämään muun muassa hankkeen vaatimien arviointi-, suunnittelu- ja lupamenettelyjen kokonaisuuden hallintaa, sekä hankkeesta vastaavan ja viranomaisten välistä tiedonvaihtoa. Ennakkoneuvotteluun osallistuivat yhteysviranomaisen lisäksi Teuvan kunnan, Etelä-Pohjanmaan liiton, Seinäjoen Museoiden, hankevastaavan ja konsultin edustajat.

ARVIOINTIOHJELMASTA TIEDOTTAMINEN JA KUULEMINEN

Ympäristövaikutusten arviointiohjelmasta ja kuulutuksesta on ilmoitettu Ilkka-Pohjalainen-, Syd-Österbotten- ja Tejuka -lehdissä. Kuulutus arviointiohjelmasta on ollut nähtävillä ELY-keskuksen verkkosivuilla www.ely-keskus.fi/kuulutukset/etela-pohjanmaa 20.9.–19.10.2023. Kuulutuksesta on pyydetty ilmoittamaan Teuvan kunnan sekä Kurikan ja Närpiön kaupunkien verkkosivuilla ja asiakirjat on julkaistu ympäristöhallinnon verkkosivuilla www.ymparisto.fi/paulakangastuulivoimaYVA. Arviointiohjelman ja kuulutuksen paperiversiot ovat olleet nähtävillä kuulemisaikana Teuvan ja Jurvan asiointipisteissä sekä Närpiön kaupungintalolla.

Arviointiohjelmasta järjestettiin yleisötilaisuus tiistaina 3.10.2023 klo 17.00–19.00 Teak Oy:n High Tech Chamber -salissa, osoitteessa

Rasintie 1 A, 64700 Teuva. Tilaisuuteen oli mahdollista osallistua myös etäyhteydellä. Yhteysviranomaisen ja hankkeesta vastaavan edustajien lisäksi yleisötilaisuudessa oli läsnä noin 30 henkilöä. Etäyhteydellä osallistujia oli yhdeksän (9). Yleisötilaisuudessa esiin nousseita asioita olivat muun muassa tieyhteys alueelle, värähtelyn ja välkkeen terveysvaikutukset, maa-ainesten hankinta, voimaloiden sijoittelu ja purkukulut.

ARVIOINTIOHJELMASTA ANNETUT LAUSUNNOT JA MIELIPITEET

Yhteysviranomaisen pyysi lausunnot arviointiohjelmasta hankkeen vaikutusalueen kunnilta ja muilta viranomaisilta, joita asia todennäköisesti koskee. Arviointiohjelmasta toimitettiin yhteysviranomaiselle 24 lausuntoa, kuusi (6) asiantuntijakommenttia ja 12 mielipidettä. Ilmatieteen laitos, Kauhajoen kaupunki ja Teuvan kunta ovat ilmoittaneet, että heillä ei ole lausuttavaa hankkeen arviointiohjelmasta.

Seuraavassa on esitetty yhteysviranomaisen näkemys kuulemispalautteen keskeisestä sisällöstä. Lausunnot, asiantuntijakommentit ja mielipiteet ovat lausunnon liitteenä. Liitteenä olevista lausunnoista ja mielipiteistä on poistettu henkilötiedoiksi katsotut tiedot.

Digita Oy:n mukaan vaikutusalueella ei ole todettu katvealuetta. Yhtiö kuitenkin muistuttaa, että tuulivoimahankkeet voivat aiheuttaa merkittävää haittaa antenni-tv:n vastaanottoon ja häiriö voi vaikuttaa viranomaisten vaaratiedotteiden saatavuuteen ja yleiseen turvallisuuteen. Vaikutukset antenni-tv:n vastaanottoon tulisi ottaa huomioon arvioinnissa ja tuulivoimalan vaikutus antenni-tv-lähetysten näkyvyyteen on tutkittava hyvissä ajoin. Tuulivoimahankkeesta vastaava on velvollinen huolehtimaan häiriöiden poistamisesta sekä siitä aiheutuvista kustannuksista. Häiriön poistokeinoja toteutettaessa on otettava huomioon myös alueen muut mahdolliset tuulivoimahankkeet.

Elisa Oyj pyytää huomioimaan Elisan teleliikenteelle aiheutuvat haitat. Kyseisen hankkeen vaikutusalueelle ei jatkossa voida rakentaa radiolinkkijärjestelmiä.

EPV Energia Oy huomauttaa, että EPV Tuulivoima Oy:n toiminnassa oleva 23 voimalan Paskoonharjun tuulivoimapuisto sijaitsee hankkeen välittömässä läheisyydessä. Paulakankaan hankkeen lähin voimala sijaitsee noin 1,6 km etäisyydellä Paskoonharjun tuulivoimapuistosta, joten yhteisvaikutukset läheisten hankkeiden kanssa tulee selvittää muun muassa melun ja välkkeen suhteen.

Energiavirasto on myöntänyt EPV Alueverkko Oy:lle hankeluvan 110 kV voimajohdon rakentamiselle välillä Paskoonharju – Kroksmossen. Arviointiohjelmassa tulee huomioida voimajohdon linjaus ja vaikutus Paulakankaan hankkeeseen. Suojaetäisyys voimajohtoon

tuulivoimalasta tulee olla minimissään 1,5 x tuulivoimalan kokonaiskorkeus.

EPV Tuulivoima Oy ja EPV Alueverkko Oy pyytävät saada olla osallisina hankkeen kuulemisissa.

Etelä-Pohjanmaan liitto toteaa, että alueen kaavoitustilanne on maakuntakaavojen osalta tunnistettu asianmukaisesti. Voimassa olevassa Etelä-Pohjanmaan maakuntakaavassa alueelle ei sijoitu tuulivoimaloiden aluetta ja seudullisen tuulivoima-alueen raja on 10 voimalaa.

Tällä hetkellä valmisteilla olevassa Etelä-Pohjanmaan maakuntakaava 2050:ssa hankkeen alueelle sijoittuu Haapikankaan potentiaalinen tuulivoima-alueen merkintä, jolle on maakuntakaavaluonnoksessa annettu aluekohtainen suunnittelumääräys suuren petolinnun reviiriin huomioimisesta tuulivoiman suunnittelussa. Hankkeen ympäristövaikutusten arvioinnissa tulee kiinnittää erityistä huomiota tähän suunnittelumääräykseen. Valmisteilla olevassa maakuntakaavassa seudullisen tuulivoima-alueen raja on 7 voimalaa. Liitto pyytää kiinnittämään hankkeen ympäristövaikutusten arvioinnissa huomiota Etelä-Pohjanmaan maakuntakaava 2050:n valmisteluun. Kaavaehdotus on tarkoitus asettaa nähtäville keväällä 2024.

Voimassa olevan maakuntakaavan mukaan hankkeen vaihtoehdot 0 tai 2 ovat maakuntakaavan mukaisia. Mikäli valmisteilla olevan Etelä-Pohjanmaan maakuntakaava 2050:n luonnoksessa oleva Haapikankaan tuulivoima-alueen merkintä poistuisi maakuntakaavan ehdotus- tai hyväksymisvaiheessa, mutta seudullisen tuulivoima-alueen raja säilyisi maakuntakaavaluonnoksen mukaisesti 7 voimalassa, vain toteutusvaihtoehto 0 olisi maakuntakaavan mukainen uuden kokonaismaakuntakaavan voimaan astuessa.

Hankkeen läheisyydessä sijaitsee useita suunniteltuja, rakenteilla olevia tai jo toiminnassa olevia tuulivoimaloiden alueita. Arviointiohjelmassa yhteisvaikutusten arviointimenetelmien kuvaus on kuitenkin suppea ja yleispiirteinen. Liitto katsoo, että yhteisvaikutukset muiden hankkeiden kanssa tulee arvioida perusteellisesti ja kokonaisvaltaisesti eri teemat huomioiden.

Linnusto- ja maisemavaikutusten lisäksi yhteisvaikutuksia tulee tarkastella esimerkiksi luonnonsuojelualueisiin, muuhun eläimistöön ja virkistysarvoihin sekä alueelle sijoittuvaan merkittävään ylimaakunnalliseen ekologiseen käytävään, jonka säilyminen tulee turvata.

Maisemavaikutusten laajuuden ja näkyvyyteen liittyvien etäisyysvaikutusten osalta arviointiohjelmassa mainitut Ympäristöministeriön oppaat ovat mainittujen etäisyysvyöhykkeiden osalta vanhentuneita, ja toivoo, että vaikutusten arviointimenetelmiä täsmennetään vastaamaan hankkeessa suunniteltujen myllyjen korkeuksia.

Maisemavaikutusten osalta liitto kantaa huolta erityisesti niistä asutusalueista ja kylistä, joissa tuulivoimaloita näkyy tulevaisuudessa lähes kaikissa katseluilmansuunnissa, kuten maakunnallisesti merkittävä kulttuuriympäristö Horonkylän alue. Lisäksi hankealueen läheisyydessä sijaitsee runsaasti kulttuuriympäristön kannalta arvokkaita alueita. Liitto toivoo, että maisemavaikutusten lieventämisvaihtoehtoja tarkastellaan ympäristövaikutusten arvioinnissa esimerkiksi myllyjen sijoittelun ja korkeuksien kautta.

Liitto pitää positiivisena, että hankkeen sähkönsiirto toteutetaan maakaapelilla.

Etelä-Pohjanmaan pelastuslaitos toteaa, että heidän tavoitteenaan on turvallinen rakentaminen, turvallinen käytönaikainen toiminta sekä turvallisuuden huomioiminen tuulivoimaloiden ympäristössä yleisesti. Tuulivoimapuistojen rakentaminen edellyttää erityisosaamista ja erityissuunnittelua, eikä tuulivoimaloiden turvalliseen rakentamiseen ole käytettävissä hyvin soveltuvaa ja sitovaa säädöspohjaa.

Tuulivoimaloiden esitetyt sijainnit lähimmistä pääteistä arvioidaan turvallisuuden osalta riittäviksi, mutta muun tiestön osalta tulee ottaa huomioon mahdollisuus jääheitteisiin.

Pelastuslaitosten kumppanuusverkosto suosittaa palo- ja henkilöturvallisuuden osalta yli 1 MW tuulivoimaloilla 600 metrin suojaetäisyyttä asutukseen, ellei tuulivoimalalle laadittu vaaranarviointi edellytä tätä pienempää tai suurempaa etäisyyttä.

Fingrid Oyj huomauttaa, että hankealueen reunassa sijaitsevat Fingridin 400 kV:n voimajohto Kärppiö-Tuovila ja 110 kV:n voimajohto Kärppiö-Tuovila. Johtoalue muodostuu 65 metriä leveästä johtoaukeasta ja 10 metriä leveistä reunavyöhykkeistä molemmin puolin. Rakennusrajoitusta merkitsevät rakennusrajat ulottuvat tällä hetkellä johtoaukean reunaan, mutta tarkoitus on päivittää rakennusrajoitus koskemaan koko 85 metrin johtoaluetta. Voimajohtojen etäisyysvaatimukset tuulivoimaloille on 1,5 x tuulivoimalan maksimikorkeus johtoalueen reunasta mitattuna.

Kauhajoen kaupunki, ympäristölautakunta katsoo, että ympäristövaikutuksien arvioinnissa tulee ottaa erityisesti huomioon tuulivoimalahankkeiden yhteisvaikutukset huomioiden läheinen asutus sekä alueen luontoarvot. Hankealueen läheisyyteen on rakentumassa ja suunnitteilla lukuisia tuulivoimalahankkeita, joissa tuulivoimaloiden määrät ovat merkittäviä.

Terveydensuojeluviranomaisen näkökulmasta mahdollinen voimaloiden aiheuttama meluhaitta lähiasukkaille on merkittävin ihmisiin kohdistuva terveysvaikutus, johon tulee voimaloiden sijoittelua suunniteltaessa kiinnittää erityistä huomiota. Terveydensuojeluviranomainen pitää huolestuttavana, että suunnitelmassa on alle kahden kilometrin etäisyydellä noin kuusi asuinrakennusta. Ympäristölautakunta painottaa, että lähiasutukselle aiheutuvien haittojen minimoimiseksi on tuulivoimaloiden ja asutuksen välissä oltava vähintään kaksi kilometriä.

Meluhaittojen arviointi tulee toteuttaa erityisen huolellisesti. Pelkkä ulkomelutason ohjearvojen täyttyminen ei ole riittävä vaan myös toimenpiderajat sisämelun osalta on otettava huomioon ja niiden tulee täyttyä.

Suunnittelualue kulkee osittain pohjavesialueella, mille ei ole asetettu tuulivoimaloiden paikkoja tai uutta tiestöä. Pohjavesialueelle muodostuvat mahdolliset vaikutukset tulee selvittää ja huomioida.

Hankealueen sisäpuolelle jää noin 11 hehtaarin kokoinen osa Varisnevan Natura 2000-alueesta, joka on lisäksi valtionmaiden suojelualue ja kuuluu soidensuojeluohjelmaan. Hankkeessa tulee ottaa huomioon Etelä-Pohjanmaan maakuntakaavaa 2050 varten toteutetussa selvityksessä suositeltu vähintään 200 metrin levyinen suojavyöhyke tuulivoimala-alueiden sekä Natura 2000-alueiden välille, jottei tuulivoimala-alueesta aiheudu Natura-alueeseen reuna- tai pintavesivaikutuksia.

Suunniteltu hankealue sijoittuu Suupohjan metsien FINIBA-alueelle, joka on todettu kansallisesti merkittäväksi lintualueeksi. Hankealueelta on tavattu pesimälintuselvityksen mukaan useampi uhanalaiseksi luokiteltu lintulaji, ja lintujen kevät- sekä syysmuuttoreitit kulkevat osittain alueen läpi. Ympäristönsuojeluviranomainen painottaa, että vaikutuksia muuttolintuihin on tarkasteltava alueen hankkeiden yhteisvaikutuksien osalta.

Hankealueella on alustavien selvityksien perusteella useamman susilauman reviiri. Tuulivoimaloiden vaikutukset susien reviireihin on syytä selvittää ja tarkastella reviirien mahdollista häiriintymistä ja potentiaalista siirtymistä pois hankealueelta lähemmäksi asutusta. Tuulivoimaloiden sijoittamisessa on myös otettava huomioon liito-oravalle sekä lepakoille potentiaaliset elinpiirit ja varmistaa näiden luontoarvojen säilyminen.

Liikenne- ja viestintävirasto Traficom ilmoittaa, että Ilmailulaki on muuttunut 1.10.2023 lentoesteiden osalta. Jatkossa lentoestelupahakemukseen ei tarvitse enää liittää ilmaliikennepalvelujen tarjoajan lausuntoa aiotusta lentoesteestä. Jatkossa Traficom pyytää lausunnot aiotusta lentoesteestä, kun on vastaanottanut lentoestelupahakemuksen.

Luonnonvarakeskus huomauttaa, että kanalintujen esiintymisen selvittämiseksi suunnittelualueella olisi hyvä tehdä soidinpaikkaselvitykset useampana peräkkäisenä vuotena.

Hankealue sijoittuu kahden eri susireviirin alueelle ja alueella saattaa esiintyä kaikkia neljää suurpetoa (karhu, susi, ilves, ahma). Suurpetojen osalta tehdyt ja suunnitellut selvitykset mahdollistavat vain karkean arvion kyseessä olevien lajien esiintymisestä alueella, eikä alueen merkitystä näiden lajien lisääntymis- ja levähdysalueina voida näiden selvitysten avulla määrittää. Selostusvaiheessa tulee kiinnittää huomiota erityisesti ympärillä sijaitsevien tuulivoimahankkeiden ja tulevien tuulivoimasuunnitelmien yhteisvaikutuksiin laajemmassa mittakaavassa.

Lisäksi on tärkeää keskittyä ekologisten yhteyksien säilyttämiseen. Luonnonvarakeskus huomauttaa myös, että osalla lajeista mahdollinen vaikutusalue (yhteisvaikutukset) saattaa olla hyvin laaja.

Länsirannikon ympäristöyksikkö muistuttaa voimala-alueen laajuuden sekä yksittäisten voimaloiden hyvän suunnittelun tärkeydestä, jotta ihmisiin ja ympäristöön kohdistuvat kielteiset vaikutukset voidaan minimoida.

Voimalat tulee sijoittaa siten, että ympäristöministeriön ohjeavot melulle eivät ylitä. Närpiön kaupungissa on myös tiukempi 37 desibelin raja-arvo melulle asuinalueilla. Melumallinnuksessa on otettava huomioon myös lähialueelle jo rakennettujen tuulivoimaloiden yhteisvaikutukset.

Valo- ja varjostusvaikutuksia saa esiintyä niin lyhyen ajan vuodesta, ettei ympäristön häiriintyvälle kohteille aiheudu kohtuutonta haittaa, Länsirannikon ympäristöyksikkö käyttää raja-arvona 8 h/vuosi.

Hankealueella sijaitsee yksi pohjavesialue. Pohjaveden laatu ei saa heikentyä pohjavesialueella tai yksityisissä kaivoissa.

Jään irtoamisen riski roottorin lavoista on otettava huomioon teiden läheisyydessä ja alueilla, joilla voi oleskella ihmisiä (esimerkiksi poluilla ja hiihtoladuilla).

Metsähallitus toteaa, että sen hallinnoimia alueita hankealueella tai sen lähetyvillä ovat Varisnevan Natura-alue, joka sijaitsee osittain hankealueella, Orrmossledenin Natura-alue noin 1,5 km etäisyydellä hankealueen länsipuolella ja Harjaisneva – Pilkoonnevan Natura-alue noin 4 km etäisyydellä hankealueen itäpuolella.

Vaikka Varisneva ei ole lintudirektiivin mukainen Natura-alue, on se ensisijaisesti linnustonsuojelualue. Sen linnusto edustaa hyvin pienehköjen eteläpohjalaisten keidassoiden linnustoa kuten hömötiasta, pensastaskua, kiurua, liroa sekä metsäkanalintuja. Varisnevan Natura-alueen itäpuolella ja pohjoispuolella on liito-oravahavaintoja. Varisnevan suoalue on arvokas lisä luonnontilaisina säilyvien keidassoiden vähäiseen joukkoon.

Varisnevan itäpuolelle on rakenteilla Paskoonharjun tuulivoimapuisto, joten neva on vaarassa jäädä kahden tuulivoima-alueen väliin puristuksiin, jolloin haitallisia yhteisvaikutuksia Natura-alueelle tyypillisille lintulajeille voi syntyä. Tästä syystä Varisnevalle tulisi Metsähallituksen näkemyksen mukaan tehdä Natura-arviointi ja linnustoselvityksiin tulee kiinnittää erityishuomiota. Varisnevan alueelle olisi myös syytä käynnistää linnustovaikutusten pitkäaikaisseuranta, jolla voidaan arvioida tuulivoimahankkeiden yhteisvaikutuksia.

Varisnevan Natura-alue on perustettu valtion luonnonsuojelualueeksi. Metsähallituksen näkemyksen mukaan Varisnevan luonnonsuojelualue tulisi rajata pois hankealueesta.

Orrmossledenin Natura-alueella tavataan runsaasti uhanalaisia sammalia ja jäkäliä, sekä vaarantuneita ja silmällä pidettäviä lajeja. Uhanalaista

lajistoa saattaa löytyä myös Natura-alueen lähistöltä. Arviointiohjelman selvityksistä ei käy ilmi, onko lajihavainnoista oltu tietoisia ja onko uhanalaista sammal- ja jäkälälajistoa etsitty hankealueelta. Hankealueen inventoinneissa tulee kiinnittää huomiota myös jäkälä- ja sammallajeihin. Orrmossenin lounaispuolella sekä pohjoispuolella on liito-oravahavaintoja. Liito-orava-LIFE-hankkeessa tuotetun liito-oravan elinympäristömallinnuksen perusteella myös hankealueella saattaa olla liito-oravan revierejä hankealueen pohjois- ja eteläosissa.

Hankkeen vaikutukset sekä yhteisvaikutukset muiden maankäyttöhankkeiden kanssa päiväpetolintuun tulee arvioida ja huomioida ohjeistuksen mukaisesti.

Metsähallitus toteaa, että suunniteltujen/tehtyjen pesimälinnustoselvitysten riittävyttä on vaikea ohjelman perusteella arvioida, koska siitä ei käy selville linnuston kannalta arvokkaiksi arvioitujen elinympäristöjen pinta-ala, kartoituskilometrit eikä linnustonseurannan kartoitusohjeiden mukaisesti kartoitettu pinta-ala. Linnustoseurannan osalta tulee esittää näiden tietojen erittely ja karttaesitys, sekä tarkkailuun käytetyt tunnit. Lisäksi olisi hyvä tuoda esille millä alueilla tarkastelua on tehty ilmakuvien ja aineistojen perusteella ja millä alueilla on tehty maastotarkastelu.

Etelä-Pohjanmaan voimassa olevassa kokonaismaakuntakaavassa hankealueelle ei sijoitu tuulivoimaloiden aluetta. Luonnosvaiheessa olevassa Etelä-Pohjanmaan maakuntakaavassa 2050 tuulivoimaloiden alue on arviointiohjelmassa esitettyä hankealuetta suppeampi pohjois- ja eteläosista. Metsähallituksen näkemyksen mukaan maakuntakaavaluonnoksessa esitetty tuulivoimaloiden alue olisi parempi ratkaisu hankkeen jatkosuunnittelussa. Kaavaluonnoksessa on esitetty lisäksi viheryhteystarve, joka tulisi huomioida hankkeen ympäristövaikutuksia selvittäessä.

Pohjanmaan liitto toteaa, että arviointiohjelmassa on kuvattu hankealueen sijainti suhteessa Pohjanmaan maakuntakaavaan 2040 sekä Pohjanmaan maakuntakaavaluonnokseen 2050.

Etelä-Pohjanmaan voimassa olevassa maakuntakaavassa aluetta ei ole osoitettu seudullisesti merkittäväksi tuulivoimatuotantoon. Etelä-Pohjanmaan maakuntakaavan 2050:n kaavaluonnoksessa alue on tunnistettu tuulivoiman tuotantoon soveltuvaksi alueeksi. Seudullisesti tai maakunnallisesti merkittävät alueidenkäyttökysymykset tulee lähtökohtaisesti tutkia ja ratkaista maakuntakaavassa, joten hankkeen jatkovalmistelussa on tärkeää seurata vireillä olevan maakuntakaavan edistymistä ja kaavaratkaisua.

Pohjanmaan maakuntakaavassa on osoitettu ekologinen yhteystarve (Risnämossan-Yttermark-maakuntaraja), joka yhdessä Etelä-Pohjanmaan luonnon monimuotoisuuden kannalta tärkeiden alueiden kanssa muodostaa ylimaakunnallisen ekologisen verkoston. Tämä

käytävä tulee huomioida ja tarkemmissa suunnitelmissa tulisi selkeästi kuvata, miten ekologinen yhteystarve tulisi tarkentua ja toteuttaa.

Pohjanmaan maakunnassa hankealueen läheisyydessä on seudullisesti merkittäviä virkistysalueita sekä ulkoilureittejä.

Hankealueen läheisyydessä on molempien maakuntien alueella useita muitakin tuulivoimahankkeita, joten arvioinnissa on erityisesti kiinnitettävä huomiota tuulivoimahankkeiden yhteisvaikutuksiin.

Hankkeen liittäminen sähköverkkoon on tarkoitus toteuttaa maakaapelein, jota liitto pitää hyvänä asiana.

Puolustusvoimat, 2. logistiikkarykmentti toteaa, että merkittävin ja laaja-alaisin tuulivoimaloista aiheutuva vaikutus kohdistuu puolustusvoimien aluevalvonnassa käyttämiin sensorijärjestelmiin. Ennen kaavan hyväksymistä hankkeelle tulee olla Pääesikunnalta myönteinen hyväksyttävyyslausunto ajantasaisin hanketiedoin.

Seinäjoen museot toteaa, että hankealueella ei sijaitse inventoituja, muinaisjäännösrekisteriin kirjattuja arkeologisia kohteita. Alueen maasto on paljastunut merestä kivikauden myöhäismesoliittisessa ja varhaisneoliittisessä vaiheessa ja alueella on viime vuosisatoina harjoitettu muun muassa tervanpolttoa ja siellä on ollut niittyjä ja karjan kesälaitumia. Nimiarkiston keruukortissa (Kotus 1959) mainittu Reppiön tervahauta erottuu maaston digitaalisessa korkeusmallissa Haapikankaan länsiosassa.

Arviointiohjelman mukaan hankealueella toteutetaan arkeologinen inventointi, jossa selvitetään, sijaitseeko alueella ennestään tuntemattomia kiinteitä muinaisjäännöksiä, ja selvitys kohdistetaan ensisijaisesti tuulivoimarakentamiseen suunnitelluille alueille. Museo muistuttaa, että arkeologinen inventointi on pyrittävä tekemään kattavasti koko hankealueella, jotta alueen arkeologisesta kulttuuriperinnöstä on riittävä käsitys jatkosuunnittelun ja kaavoituksen kannalta. Inventoinnissa on noudatettava Suomen arkeologisten kenttätöiden laatuohjetta. Inventointiraportin on sisällettävä kartta maastossa tarkastetuista alueista.

Museo muistuttaa lähialueella sijaitsevista maakunnallisten maisema-alueiden ja kylien huomioimisesta maisemavaikutusten arvioinnissa. Arviointimenettelyssä on tarkoitus arvioida hankkeen vaikutuksia maisemaan ja kulttuuriympäristöön muun muassa havainnekuvien ja näkyvyysanalyysien avulla. Seinäjoen museot ottaa kantaa selostuksen valmistuttua hankkeen Etelä-Pohjanmaan maakunnan puolelle kohdistuviin vaikutuksiin.

Suomen Erillisverkot Oy on ilmoittanut, että hankkeella ei ole vaikutusta yhtiön Verkko-operaattoripalvelut liiketoimintaan.

Suomen Luonnonsuojeluliiton Pohjanmaan piiri ry ei puolla yhtään tuulivoimahanketta, joka sijoittuu noin kahden kilometrin etäisyydelle

luonnonsuojelualueesta, pohjavesialueesta, viheryhteyskäytävästä, asuin- tai lomakiinteistöstä tai virkistysalueesta.

Hankealueen keskeltä kulkee tärkeä ekologinen viherkäytävä, jota pitkin eläimet kulkevat. Muutto- ja muiden lintujen, erityisesti metsäkanalintujen ja suolintujen törmäysriskit on huomioitava. Koko hankealue kuuluu FINIBA-alueeseen, sen eliöstö on runsasta ja luonto monimuotoista. Osa hankealueesta kuuluu häviämässä oleviin hiljaisiin alueisiin.

Voimaloiden sijainnit on tarkistettava, sillä osa niistä sijaitsee herkällä alueella tai sellaisen läheisyydessä. Rakentaminen häiritsee suon vesitaloutta sekä vähentää metsäpinta-alaa, jolloin menetetään metsien hiilinielu ja -varasto. Menetettyjen hiilinielujen osuus tulee olla selvillä, koska hankkeen toteutuessa alueet tulee kompensoida.

SLL Pohjanmaan piiri kysyy, miten ympäristövaikutukset otetaan huomioon ja mitä konkreettisia toimenpiteitä tehdään? Miten tuulivoima tulee vaikuttamaan hyönteis- ja maaperäeliöstöön ja miten tärinä vaikuttaa maaperään, maaperäeliöihin ja pohjaveteen.

Tuulivoimahankkeiden yhteisvaikutuksia tulee tarkastella kokonaisuus huomioden, sillä hankkeen ympärille on tulossa 423 voimalaa noin 30 km säteelle. Miten yhteisvaikutukset otetaan huomioon konkreettisesti? Asiassa tulisi huomioida sähkönsiirtolinjojen sijoittaminen nykyisille ja yhteisille linjoille sekä tärkeiden lintualueiden ja muuttoreittien välttäminen.

Rakentamisen myötä pintavalunta lisääntyy, koska tiivistetyt maa-alueet eivät läpäise vettä yhtä hyvin kuin tiivistämätön maaperä. Pintavesien valumamallinnukselle on hankealueella selkeä tarve. Pohjavesialueelle tulee jättää vähintään kahden kilometrin suojavyöhyke, eikä vedensieppausalueelle saa rakentaa.

Melu- ja välkevaikutus laskelmat tulee tehdä hankealueelle suunnitellun voimalatyypin mukaan, erilaisissa sääolosuhteissa ja eri vuodenaikoina.

Liito-oravakartoituksia tulee tehostaa ja jatkaa lajin lisääntymis- ja levähdyspaikkojen paikallistamiseksi useina peräkkäisinä vuosina. Lajille tulee jättää riittävästi lisääntymismetsää ja vaellusreittejä. Alueella esiintyy todennäköisesti viitasammakoita, joiden elinolopiiirejä tulee tarkkailla eri vuodenaikoina.

Ympäristövaikutusten arvioinnissa tulisi huomioida myös muun muassa vieraslajien leviämisen riski, kasvinsuojeluaineiden käyttö rikkakasvien torjunnassa, tuulivoimaloiden mikromuoviongelmia (bisfenoli-A-yhdisteet), öljyvahingon mahdollisuus sekä muuntajissa käytettävän rikkiheksafluoridin haitallisuus ympäristölle.

SLL Pohjanmaan piiri muistuttaa, että vihreä siirtymä ei perustu luonnonvarojen ylikulutukseen, vaan kiertotalouteen ja luonnon monimuotoisuuden edistämiseen. Siirtymä onnistuu, kun ilmaston rinnalla huomioidaan muut ympäristö- ja luontovaikutukset.

Varovaisuusperiaatteen myötä SLL Pohjanmaan piirin kanta on VE0, ettei hanketta toteuteta.

Telia Finland Oyj toteaa, että jatkossa hankkeen vaikutusalueelle ei voida rakentaa radiolinkkijärjestelmiä. Sähkönsiirto johdoista pitää tehdä erikseen vaarajänniteselvitys lähellä olevien Telian kaapeleiden osalta.

Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen kalatalousviranomainen katsoo, että hankkeen arviointiohjelmassa on tarpeen selvittää kalasto niiden vesimuodostumien osalta, joihin saattaa aiheutua rakennustoimenpiteistä haitallisia vaikutuksia ja joiden kalastosta ei ole koekalastuksiin perustuvaa ajantasaista tietoa.

Hankealueen eteläosalla sijaitsevista Koivistonluomasta–Rääsynluomasta ja siihen luoteesta laskevasta purosta sekä hankealueen pohjoisosalla sijaitsevasta Murronhaarasta–Piilmanninluomasta ei ole kalastotietoja koekalastusrekisterissä. Niiden alapuolisissa Itäjoessa ja Teuvanjoessa esiintyy taimenta ja harjusta, joita saattaa olla levinnyt myös edellä mainittuihin puroihin. Koivistonluoman–Rääsynluoman ja siihen laskevan puron sekä Murronhaaran–Piilmanninluoman kalataloudellista tilaa ja herkkyyttä hankkeesta aiheutuvalla kuormituksella on tarpeen selvittää sähkökoekalastuksilla.

Väylävirasto katsoo, että liikennevaikutusten arviointi on esitetty arviointiohjelmassa riittävällä tasolla. Voimaloiden sijoittamisessa tulee huomioida Liikenneviraston ohjeet tuulivoimalan vähimmäisetäisyyksistä liikenneväyliin. Voimaloiden osien kuljetuksia varten maanteiden, siltojen ja rumpujen kantokyky on varmistettava hyvissä ajoin ennen kuljetuksia. Tarvittavien vahvistustoimenpiteiden, rakenteiden siirtojen ja liittymien avartamisen kustannuksista vastaa hankkeesta vastaava.

Tuulivoimalakuljetukset vaativat aina erikoiskuljetusluvan Pirkanmaan ELY-keskukselta. Ensisijaisesti tuulivoimalakuljetukset tulisi suunnitella muuta reittiä kuin rautatien tasoristeysten kautta. Jos tasoristeysten käyttö lisääntyy tai muuttuu tuulivoimaloiden rakentamisaikaisen liikenteen johdosta, on tienpitäjän haettava käyttöön oikeuttava Väyläviraston lupa. Väylävirasto pyytää huomioimaan kuljettamisreittien suunnittelussa viraston hanke- ja suunnittelukohteet, jotka löytyvät viraston verkkosivuilta.

Etelä-Pohjanmaan ELY-keskuksen alueidenkäytön ryhmä toteaa, että arviointiohjelmassa on esitetty toteuttamisvaihtoehdot VE1 ja VE2, mutta ei ole avattu tarkemmin, mihin voimaloiden sijoittaminen perustuu vaihtoehdoissa. Hankkeen jatkosuunnittelussa ja arviointiselostusvaiheessa tulee huomioida, että lähtökohtana voimaloiden sijoittamisessa tulee olla mahdollisten negatiivisten vaikutusten kuten maisemavaikutusten minimointi. Vaikutukset Horonkylän maakunnallisesti arvokkaaseen maisema-alueeseen tulee arvioida muun muassa havainnekuvia hyödyntämällä useasta kuvauspisteestä.

Läheiset tuulivoimahankkeet muodostavat laajan kokonaisuuden ja on erityisen tärkeää arvioida yhteisvaikutuksia läheisten hankkeiden kanssa. Hankealueen länsipuolella on Pohjanmaan maakuntakaavassa 2040 on osoitettu ulkoilureittejä. Valtioneuvoston asetus tuulivoimaloiden ulkomelutason ohjearvoista tulee huomioida suunnittelussa.

Etelä-Pohjanmaan ELY-keskuksen Liikenne ja infrastruktuuri -vastuualue katsoo, että liikenteellisten vaikutusten arviointi vaikuttaa riittävältä tässä vaiheessa. Tuulivoimarakentaminen tienpitäjän näkökulmasta -selvitys olisi syytä huomioida tarpeellisin osin. Arviointiohjelmassa on mainittu joitakin tarvittavia liikenteen lupia. Kattava listaus mahdollisesti tarvittavista luvista löytyy edellä mainitusta selvityksestä.

Etelä-Pohjanmaan ELY-keskuksen luonnonsuojeluyksikkö toteaa, että hankealueella ja sen lähialueilla korostuvat linnusto- ja suoluontoarvot. Hankkeiden yhteisvaikutusten arviointi on erittäin tärkeää.

Luonto- ja lajikartoituksiin suositellaan Luopas-opasta ja Linnustovaikutusten arviointi tuulivoimarakentamisessa -raporttia. Kartoituksilla tulee pystyä poissulkemaan lain turvaamat luontoarvot tuulivoimapuiston ja maakaapelireitin vaikutusalueelta.

Linnustovaikutusten arviointi on tärkeässä roolissa arvioinnissa. Hankealue sijaitsee Suupohjan Metsät FINIBA-alueella, päämuuttoreittien alueilla ja kahden suuren petolinnun tiedetyillä reviireillä. Lisäksi Varisnevan Natura-alue (SAC) on linnustollisesti arvokas alue ja ensisijaisesti linnustonsuojelualue. Vaikutuksia FINIBA-alueeseen sekä Varisnevan Natura-alueen suojeltujen luontotyyppien lajistoon tulee arvioida.

Suden osalta selvityksissä on syytä ottaa huomioon muun muassa lumijälkilaskennan tulokset ja metsästäjiltä saadut tiedot.

Lähin voimala sijaitsee arviointiohjelman mukaan noin 500 metrin etäisyydellä Varisnevan Natura-alueesta (SAC). Jotta vaikutukset alueen suojeluperusteena oleville luontotyypeille voidaan poissulkea, tulee alueen hydrologiset olosuhteet kuvata arviointiselostuksessa.

Etelä-Pohjanmaan ELY-keskuksen pohjaveden suojelun ryhmä katsoo, että arviointiohjelmassa on oikeat ja riittävän laajat tiedot hankealueen lähellä sijaitsevista pohjavesialueista ja geologisista suojelukohteista. Esitetyt maa- ja kallioperä- sekä pohjavesivaikutusten arviointimenetelmät ovat hanke ja hankealueen luonne huomioiden riittäviä. Arviointiselostuksessa tulisi tarkastella vaihtoehtoisia kuljetusreittejä, joilla raskaan liikenteen kulkua Horonkylän pohjavesialueella vältettäisiin. Tie kulkee pohjavesialueella harjun ydinosaan päällä, eikä tiellä ole pohjavesisuojausta, jolloin mahdollisessa onnettomuustilanteessa on riskinä pohjaveden pilaantuminen.

Hankkeen rakennustöiden takia joudutaan lisäämään maa-ainesten ottoa paikallisesti merkittävästi. Maa-ainesten ottomääriä ja ottamisen

ympäristövaikutuksia tulisi arvioida ja vertailla, sekä tarkastella kierrätysmateriaalien hyödyntämismahdollisuuksia.

Etelä-Pohjanmaan ELY-keskuksen ympäristönsuojeluyksikkö huomauttaa, että vesistöjen selvittämisessä tulee huomioida vesistön määritelmät vesilaissa. Yli 10 km² valuma-alueen uomat ovat puro - luokan vesistöjä. Rakentamisen kuivatusvaikutuksen lisäksi tulee selvittää, aiheutuuko teistä ja ojista vaikutuksia nykyisiin valuma-alueisiin ja alueen hydrologiaan. Uomien ylityksissä tulee huomioida, että rumpukoot ovat riittävät ja asennus oikea.

Etelä-Pohjanmaan ELY-keskuksen vesistöyksikkö toteaa, että ennalta arvioiden hankkeen suurimmat vesistövaikutukset aiheutuvat teiden ja tien ojien rakentamisesta. Kaivu- ja kuivatustyöt saattavat aiheuttaa eroosiota, kuormituksen lisääntymistä sekä pohjavesien pinnan laskua. Kiintoaineen kulkeutuminen vesistöihin vaikuttaa haitallisesti veden laatuun ja ekologiseen tilaan. Hanke ei saa aiheuttaa esteellisyyttä vesieliöstön vapaalle liikkumiselle hankealueella. Ojitukset voivat aiheuttaa muutoksia alueen vesitaseessa, etenkin alivirtaamakausina. Pohjavedenpinnan lasku happamilla sulfaattimailla aiheuttaa happamia ja metallipitoisia valumavesiä ja turvemaiden ravinteiden huuhtoutumista valumavesiin.

Valuma-alueita kuvaavaan karttaan tulee arviointiselostukseen lisätä tuulivoimaloiden sijainnit ja tieto, jolla voi yhdistää valuma-alueen numeron valuma-alueen nimeen sekä nimetä lähimmät alapuoliset vesimuodostumat ja arvioida hankkeen vaikutuksia niiden ekologiseen tilaan.

Erityistä huomiota tulee kiinnittää Lillån vesimuodostumaan, johon on tehty kunnostuksia sekä saatu kotiutettua harjus ja lisääntyvä taimenkanta. Yhteisvaikutusten arvioiminen muiden läheisten suunniteltujen tai toteutuneiden tuulivoimahankkeiden kanssa on tärkeää.

Hankealue on nykyisellään voimakkaasti ojitettua. Uusien tienvarsioiden, tienparannuksen ml. uomien ylitykset yhteydessä olisikin mahdollista parantaa myös alueen vesiensuojelua kokonaisuudessaan. Kunnostustoimienpiteillä voitaisiin myös osaltaan kompensoida hankkeen vaatimien rakennustöiden haitallisia vaikutuksia.

Yksityisten henkilöiden mielipiteissä on otettu kantaa seuraaviin arvioinnin osa-alueisiin:

Tarkasteltavat vaihtoehdot ja hankekuvaus: Useassa mielipiteessä esitettiin, että hanketta ei tule toteuttaa ollenkaan. Hankealueen rajausta ja tielinjaussuunnitelmia tulee muuttaa kohtuuttoman haitan takia. Hankkeen tiesuunnitelmiin ehdotettiin muutoksia muun muassa tielinjauksen alle jäävien viljelysmaiden ja peltojen salaojitusten takia. Ehdotuksissa esitettiin vaihtoehtoisia ratkaisuja hankealueelle vievän tien sijainniksi, tien leventämissuunnaksi ja kaapelien sijoittamispaikaksi. Puiston purkukulut tulee esittää etukäteen.

Maaperä, pinta- ja pohjavedet: Voimaloiden lavoista irtoava mikromuovi sisältää bisfenoli-yhdisteitä, jotka aiheuttavat riskiä läheisille pohjavesialueille. Pohjavesialueet kärsivät tuulivoimasta. Hankkeen suunniteltu tielinjaus koillisosasta sijaitsee pohjavesialueella. Hulevesien käsittelyä ja vaikutuksia luontoon ei ole esitetty. Hulevesistä ei saa aiheutua soistumista tai eroosiota läheisille talousmetsille.

Eläimistö ja luonto: Vaikutukset eläimistöön huolestuttavat. Luonto ja eläimet kärsivät ja häviävät kokonaan. Luontoa raivataan ja ollaan huolestuneita siitä, ettei se palaudu enää ennalleen. Tuulivoimalat ja sähkönsiirtolinjat tuhoavat valtavasti metsää ja hiilinieluja, luonnonmonimuotoisuutta sekä heikentävät elinympäristöjä. Laajoja tuulivoima-alueita on rakennettu lintujen muuttoreiteille, ja tämä hanke ja sen sähkönsiirto sijoittuvat ainakin liito-oravan ja lepakoiden levinneisyysalueelle sekä susilauman reviirille. Eläinten luontaiset elinympäristöt tuhoetaan ja petoeläimet siirtyvät asutuksen liepeille. Esitetään kysymykset siitä, miten on järjestetty tuulivoimaloiden rakentamisen jälkeinen seuranta ja kuka valvoo, etteivät lintujen muuttoreitit ja elinmahdollisuudet tai susien tai karhujen luontaiset reviirit tuhoudu. Kysytään myös, mihin susi- ja hirvilaumat siirtyvät rakentamisen aikana, ja mitä tapahtuu rakentamisen jälkeen.

Ihmisten terveys, elinolot ja viihtyvyys: Luonnon ja kuntalaisten elinympäristön, terveellisuuden, turvallisuuden, viihtyvyyden ja hyvinvoinnin huomioiminen tulee olla etusijalla tuulivoimateollisuuden hankkeisiin verrattuna. Ollaan huolissaan muun muassa melun, infraäänien tai matalataajuisen melun aiheuttamista häiriöistä ja mahdollisista terveysvaikutuksista asukkaille, eläimistöille ja ympäristölle. Hiljaisiksi arvioidut alueet ollaan kaavoittamassa tuulivoimateollisuudelle. Ollaan huolissaan tuulivoimaloiden aiheuttamasta häiriöstä ihmisille (meluhaitta), sairastumisista ja asumisviihtyvyyden heikentymisestä. Ei ymmärretä, miksi tuulivoimaa täytyy rakentaa lisää Teuva-Horonkylä-välille, kun nykyisetkin voimalat aiheuttavat melu- ja välkehaittaa. Asukkaat eivät pysty elämään normaalia elämää, kun kylä on ympäröity tuulivoimaloilla. Voimala-alueiden läheisyydessä olevien asuin/vapaa-ajan viettopaikkojen tulevaisuudesta ja melu- ja välkehaitoista ollaan huolissaan. Uudet hankkeet tulee pysäyttää, kunnes saadaan tietoa tuulivoimaloiden pitkäaikaisvaikutuksista.

Maisema: Maisemavaikutukset ovat tärkeitä huomioida. Esitetään huoli siitä, että tuulivoimalat tuhoavat maisemat. Viljelysmaiden tuhoaminen tien rakentamisessa muuttaa alueen maisemaa. Esitetään huoli erityisesti Horonkylän kyläympäristön maisemasta.

Yhdyskuntarakenne, maankäyttö ja aineellinen omaisuus: Tuulivoimala-alueet ja sähkönsiirto tuhoavat valtavat määrät metsää eli hiilinieluja, ja ovat ristiriidassa EU:n lainsäädännön kanssa. Teuvalle ei tule kaavoittaa enää yhtään tuulivoima-aluetta. Asuntojen ja mökkien arvo laskee ja Teuvan kylät kuolevat tuulivoimaloiden läheisyyden takia. Asuinkiinteistöjen arvonmuutos tulee selvittää, ja puiston toteuttajan on

korvattava kiinteistönomistajille arvon menetys. Jälkipolvet saavat siivota nykyisen toiminnan jäljet. Maa-ainestenotto- ja -käyttösuunnitelmat ovat puutteelliset. Hankealue on rajattu liian pieneksi sen suhteen, että oleellista haittaa tulee myös Horonkylän alueelle, joka on nyt rajattu korvausten ulkopuolelle.

Yhteisvaikutukset: Olisi tärkeää odottaa tutkimustuloksia tuulivoimaloiden vaikutuksista, ja etenkin monen voimala-alueen vaikutusalueella asumisen vaikutuksista ihmisten terveyteen, luontoon, eläimiin ja lintuihin. Hankkeessa ei tosiasiaassa ole huomioitu tuulivoimala-alueiden yhteisvaikutuksia. Yhteistyö viereisten tuulivoimahankkeiden kanssa tulee todentaa. Suunnitelmaa tulee päivittää ottamaan huomioon yhteisvaikutukset muiden tuulivoimahankkeiden kanssa.

Yleinen turvallisuus, ympäristöriskit ja ilmastovaikutukset: Roottorin lavoista irtoava mikromuovi, sen leviäminen ympäristöön ja vaikutukset muun muassa luontoon, eläimiin, luonnonantimiin, vesistöihin ja pohjavesiin huolestuttavat. Voimaloiden lavoista irtoavat jääpalat tai tulipaloissa irtoavat lapojen osat aiheuttavat sinkoamisriskiä, koska lähistöllä on metsä- ja maanteitä. Tuulipuistot voivat aiheuttaa merkittävää haittaa antenni-tv:n vastaanottoon ja näin ollen vaikuttaa esimerkiksi vaaratiedotteen saatavuuteen ja yleiseen turvallisuuteen.

YHTEYSVIRANOMAISEN LAUSUNTO ARVIOINTIOHJELMASTA

Ympäristövaikutusten arviointiohjelma kattaa YVA-asetuksen 3 §:ssä mainitut arviointiohjelman sisältövaatimukset ja arviointiohjelma on käsitelty YVA-lainsäädännön vaatimalla tavalla.

Arviointiohjelmassa esitetyn lisäksi arviointiselostusta ja siihen liittyviä selvityksiä laadittaessa tulee huomioida seuraavat yhteysviranomaisen esiin tuomat asiat (alla kohdat **YV**).

Hankekuvaus, hankkeen vaihtoehdot ja liittyminen muihin suunnitelmiin

Hankkeen teknisessä kuvauksessa on esitetty hankkeen maankäytöntarve, tuulivoimaloiden rakenteet, sähkönsiirtoon liittyminen, alustavat tiedot hankealueelle suunnitellusta tieverkostosta sekä alustavia tietoja syntyvistä jätteistä.

YVA-menettelyn keskeisiin periaatteisiin kuuluu vaihtoehtotarkastelu, jonka tarkoituksena on tukea päätöksentekoa tuottamalla tietoa hankkeen vaihtoehtoisista ratkaisuista ja niiden ympäristövaikutuksista sekä vaikutusten eroavuuksista. Arviointiohjelmassa on esitetty niin sanotun 0-vaihtoehdon lisäksi kaksi vaihtoehtoa, jotka poikkeavat toisistaan voimaloiden kokonaismäärältä. Sähkönsiirron osalta esitetään yksi sähkönsiirtoreitti.

Hankekuvauksessa on esitetty kansallisia ja alueellisia energia- ja ilmastotavoitteita sekä hankkeen vaikutuksia ilmastotavoitteiden saavuttamiseen.

YV: Arviointiohjelmassa on kuvattu selkeästi karttojen avulla voimaloiden sijaintia ja sähkönsiirtoa koskevat vaihtoehdot. Sähkönsiirtoreitin pituus, noin viisi (5) kilometriä, jää arviointiohjelmassa mainitsematta, mutta tieto on toimitettu yhteysviranomaiselle ohjelman vireillepanon jälkeen ja mainittu arviointiohjelman nähtävilläolon kuulutuksessa. Arviointiselostuksessa on syytä kiinnittää huomiota siihen, että hanke on kuvattu myös sähkönsiirtoreitin osalta. Hankkeen sijainti, tarkoitus ja tekninen kuvaus on esitetty arviointiohjelmavaiheeseen riittävällä tavalla. Hankekuvausta tulee kuitenkin tarkentaa arvioinnin aikana saatujen lisätietojen perusteella.

Voimaloiden yksikkötehoksi on ilmoitettu 7–10 MW. Jotta voidaan määrittää hankkeen enimmäiskoko ja siitä aiheutuvat vaikutukset, yhteysviranomaisen edellyttää, että arviointiselostusvaiheessa esitetään eri vaihtoehtojen voimaloiden enimmäiskokonaiskorkeudet, roottoreiden enimmäispituudet ja yksittäisten voimaloiden maksimitehot.

Yhteysviranomaisen pitää hyvänä, että arvioitavat vaihtoehdot poikkeavat kokoluokaltaan selkeästi toisistaan.

Kaavoitustilanne maakuntakaavojen osalta on tunnistettu asianmukaisesti. Etelä-Pohjanmaan maakuntakaavassa 2040 hankealueelle ei ole osoitettu seudullisesti merkittävää tuulivoima-alueita, joten vaihtoehto VE1 ei ole voimassa olevan maakuntakaavan mukainen. Hankevaihtoehto VE2 jää voimassa olevan kaavan mukaisen seudullisesti merkittävän tuulivoimapuiston rajan (10 voimalaa) alle. Keväällä 2023 nähtävillä olleessa Pohjanmaan maakuntakaavan 2050 luonnoksessa alueelle on osoitettu seudullisesti merkittävä tuulivoima-alue, mutta toteutusvaihtoehdot eivät sijoitu kokonaisuudessaan kaavassa osoitetulle alueelle. Noin neljä voimalaa vaihtoehdosta VE1 ja kolme vaihtoehdosta VE2 eivät sijoitu maakuntakaavaluonnoksessa osoitetulle alueelle. Jotta saadaan tietoa maakuntakaavan ja muiden vaihtoehtojen ympäristövaikutusten eroavuuksista, yhteysviranomaisen suosittelee tarkastelemaan myös maakuntakaavaluonnoksen 2050 mukaista vaihtoehtoa. Vaihtoehtotarkastelussa ja voimaloiden sijoittumisen suunnittelussa tulee myös huomioida läheiset suojelualueet ja maakuntakaavojen osoittama viheryhteystarve alueen eteläosassa.

Voimaloiden sijoittelua suunniteltaessa tulee huomioida alueen läpi kulkeva 110 kV:n voimajohto, ja sijoittaa voimalat siten, että suojaetäisyys voimajohtoon (vähintään 1,5 x voimalan kokonaiskorkeus) täyttyy.

Arviointiselostuksessa tulee esittää selvitys hankkeen ja sen vaihtoehtojen suhteesta hankkeen kannalta olennaisiin luonnonvarojen käyttöä ja ympäristönsuojelua koskeviin suunnitelmiin ja ohjelmiin sekä Euroopan unionin tai kansallisin tason vahvistettuihin ympäristönsuojelutavoitteisiin.

Hankkeen edellyttämät suunnitelmat ja luvat

Arviointiohjelmassa on esitetty hankkeen edellyttämät sekä mahdollisesti tarvittavat suunnitelmat, luvat ja niihin rinnastettavat päätökset.

YV: Tarvittavat suunnitelmat ja luvat on kuvattu selkeästi. Arviointiselostuksessa tulee huomioida myös maa-ainestenottoluvan, mahdollisen ylijäämämaiden käsittelystä aiheutuvan luvan sekä mahdollisten kaapeleiden vesistön alituksista ELY-keskukselle tehtävän ilmoituksen tarve.

Ympäristöluvan tarpeen osalta yhteysviranomaisen muistuttaa, että lähtökohtaisesti voimat tulee suunnitella siten, että niiden toiminnasta ei aiheudu ympäristöluvan tarpeen ylittävää naapurussuhdelaissa tarkoitettua kohtuutonta rasitusta.

Yhteysviranomaisen pyytää huomioimaan liikenne- ja viestintävirasto Traficomin lausunnossaan esittämät lentoestelupaa koskevat muutokset.

Ympäristön nykytila, arvioitavat ympäristövaikutukset ja menetelmät

Arviointiohjelmassa on kuvattu hankealueen nykytila maankäytön ja kaavoituksen, maiseman ja kulttuuriympäristön sekä luonnonympäristön osalta. Ohjelmassa on kuvattu myös YVA-lain mukaan tarkasteltavat ympäristövaikutukset sekä etukäteen arvioiden hankkeen keskeiset ympäristövaikutukset, kuten maisemaan, luontoon (linnusto ja muu lajisto) kohdistuvat vaikutukset, sosiaaliset vaikutukset sekä yhteisvaikutukset muiden hankkeiden kanssa. Hankkeella arvioidaan olevan myönteisiä vaikutuksia muun muassa ilmastoon ja ilmastotavoitteiden saavuttamiseen.

Arviointiohjelmassa on esitetty arvioinnissa käytettävät tietolähteet ja asiantuntijat sekä vaikutusten merkittävyyden määrittämiseen käytettävät arviointimenetelmät. Tuulivoimala-alue ja sähkönsiirtoreittien tarkastelualue on kuvattu kartan avulla. Muun muassa vaikutuksia ihmisiin arvioidaan noin kolmen kilometrin etäisyydelle tuulivoimala-alueesta. Vaikutuksia tullaan arvioimaan soveltuvien osin yleisesti käytössä olevilla menetelmillä.

YV: Vaikutusten merkittävyyden määrittämiseen käytettävät arviointimenetelmät on esitetty suppeasti, mutta arviointiohjelmavaiheeseen riittävällä tavalla. Yhteysviranomaisen muistuttaakin, että arviointiselostuksessa on esitettävä vaikutuskohteittain, miten vaikutusten merkittävyys on määritetty. Koska tarvittava tarkastelualueen laajuus vaihtelee vaikutustyypeittäin, arviointiselostuksessa tarkasteltavat tuulivoimala-alueen-vaikutusalueet on esitettävä selkeästi kaikkien arvioitavien vaikutustyyppien osalta.

Sähkönsiirto on jätetty useista eri aihealuetta kuvaavista kartoista pois. Vaikka kyseessä on maakaapeli, on reitti kuitenkin hyvä merkitä karttoihin, jotta mahdolliset vaikutuskohteet voidaan havainnoida.

YVA-menettelyn ja siihen liittyvän osallistumisen järjestäminen

Arviointiohjelmassa on kuvattu arviointimenettelyn vaiheet, osapuolet, menettelyyn sisältyvä vuorovaikutus ja viestintä sekä arvio hankkeen aikataulusta.

YV: Esitys YVA-menettelyn ja osallistumisen järjestämisestä vastaa YVA-lain periaatteita. YVA-menettelyn keskeisenä tavoitteena on lisätä kansalaisten tiedonsaantia ja osallistumismahdollisuuksia, joten yhteysviranomaisen muistuttaa, että arviointimenettelyn aikana tehtävään tiedottamiseen ja asianosaisten palautteen antomahdollisuuksiin tulee panostaa riittävästi.

Vaikutukset ihmisten terveyteen, elinoloihin ja viihtyvyyteen

Ihmisiin kohdistuvat vaikutukset voivat kohdistua ihmisten elinoloihin tai viihtyvyyteen. Ihmisiin kohdistuvista vaikutuksista merkittävimpiä ovat maisemavaikutukset, melu- ja varjostusvaikutukset sekä vaikutukset viihtyvyyteen ja virkistyskäyttöön. Sosiaalisten vaikutusten arvioinnin vaikutusalue käsittää hankealueen lähiympäristön asukkaiden ja muiden sidosryhmien lisäksi myös suuremman maantieteellisen alueen hankealueen ympärillä Etelä-Pohjanmaalla ja Pohjanmaalla. Ihmisiin kohdistuvien vaikutusten arvioidaan keskittyvän noin kolmen kilometrin etäisyydelle tuulipuistoalueesta. Arvioinnissa hyödynnetään laadittuja selvityksiä ja arviointeja sekä eri tilaisuuksissa saatu palaute. Arviointimenetelmänä käytetään lähtöaineistojen asiantuntija-analyysejä.

YV: Arvioinnissa tulee huomioida ääni- ja valo-olosuhteissa sekä maisemassa tapahtuvan muutoksen vaikutukset lähiasukkaiden viihtyvyyteen ja terveyteen sekä alueen virkistyskäyttöön. Arvioinnissa tulee huomioida myös alueen muut tuulivoimahankkeet ja niistä aiheutuvat yhteisvaikutukset. Lähimpien asuin- ja vapaa-ajanrakennusten etäisyys voimaloista tulee selvittää ja esittää selkeästi. Vaikutusten arvioinnissa tulee erityisesti huomioida vaikutukset lähialueen asukkaisiin.

Hankkeen vaikutusalueella sijaitsee virkistysalueita sekä ulkoilureittejä. Hankkeen vaikutukset näiden kohteiden virkistyskäyttöön tulee arvioida.

Arviointiohjelmassa ei ole esitetty asukaskyselyä, mutta yhteysviranomaisen katsoo, että erityisesti lähialueelle (alle 5 km) etäisyydelle hankealueesta kohdistuvalla kyselyllä saadaan tarpeellista tietoa asukkaiden näkemyksistä hankkeesta.

Meluvaikutukset

Tuulivoimaloiden toiminnanaikaisia meluvaikutuksia arvioidaan melumallinnusten avulla. Mallinnuksissa ja tulosten raportoinneissa noudatetaan ympäristöministeriön helmikuussa 2014 julkaisemaa ohjetta "Tuulivoimaloiden melun mallintaminen" ja tuloksia verrataan valtioneuvoston asetuksen 1107/2015 mukaisiin tuulivoimaloiden

ulkomelun ohjearvoihin. Pienitaajuinen melu mallinnetaan tuulivoimaloiden lähimpien asuinrakennusten ja loma-asuntojen osalta.

YV: Yhteysviranomainen muistuttaa, että melumallinnukset ja niiden raportointi tulee lähtökohtaisesti toteuttaa ympäristöministeriön ohjeiden mukaisesti voimalatyypeillä, jotka vastaavat teholtaan ja muilta ominaisuuksiltaan vaihtoehdoissa esitettyjä tuulivoimaloiden enimmäiskokoja.

Mikäli melumallinnuksia ei voida laatia vaihtoehdoissa esitetyllä maksimivoimalatyypeillä, tulee mallinnoissa noudattaa varovaisuusperiaatetta. Arviointiselostuksessa tulee esittää selkeästi mallinnoissa ja vaihtoehtojen mukaisissa voimalatyypeissä olevat eroavuudet sekä arviot eroavuuksien vaikutuksista lähtömelutasoon ja melun leviämiseen. Mahdolliset mallinnojen epävarmuustekijät tulee esittää myös pienitaajuuden melun leviämisen osalta. Arvioitaessa sisätiloihin kantautuvaa melua tulee huomioida Sosiaali- ja terveysministeriön asetus asunnon ja muun oleskelutilan terveydellisistä olosuhteista sekä ulkopuolisten asiantuntijoiden pätevyysvaatimuksista (545/2015).

Mikäli tehtyjen mallinnojen ja arviointien perusteella melun ohjearvot ylittyvät, selostuksessa tulee esittää melualueelle jäävien asuin- ja lomarakennusten sekä mahdollisten kaavoitettujen tonttien määrä sekä esitys siitä, miten voimaloiden sijoitusta tai määrää muutetaan haitan ehkäisemiseksi. Koska hankealueella tai sen läheisyydessä on virkistysalueita ja maakuntakaavassa osoitettuja ulkoilureittejä, arvioinnissa tulee huomioida myös hankkeen vaikutusalueella sijaitsevat virkistysalueita koskevat melun ohjearvot (45 dB).

Yhteysviranomainen toteaa, että melumallinnus on syytä tehdä myös yhteismelusta läheisten tuulivoimahankkeiden kanssa. Yhteismallinnojen avulla voidaan tarkastella tuulivoimaloiden mahdollista sijaintia, mutta myös ohjearvojen alle jäävien alueiden laajuutta ja niiden merkitystä ihmisten terveyteen, elinoloihin ja viihtyvyyteen.

Varjostusvaikutukset

Tuulivoimaloista aiheutuvan varjostuksen määrää läheisiin asuinrakennuksiin ja loma-asuntoihin arvioidaan mallinnojen avulla.

YV: Varjostusmallinnukset tulee tehdä voimalatyypeillä, joiden lavan pituudet ja kokonaiskorkeudet vastaavat tarkasteltavien toteutusvaihtoehtojen enimmäismittoja. Mallinnukset tulee toteuttaa menetelmällä, jossa ei huomioida puuston suojaavaa vaikutusta. Suomessa ei ole määritelty ohjearvoja välikkeen määrälle, joten vaikutusten arvioinnissa tulee käyttää apuna ohjelmassa esitettyjä muiden maiden suosituksia ja raja-arvoja.

Mallinnoissa tulee esittää karttatarkasteluna selkeästi voimaloiden etäisyydet lähimpiin vakituisiin ja vapaa-ajan asuntoihin ja

asumiskäyttöön kaavoitettujen tontteihin sekä välkkeen ulottuminen niihin. Välkemallinnusten tulosten perusteella tulee selostuksessa ilmoittaa asuin- ja lomarakennusten määrä kullakin välkevyöhykkeellä, sekä arvio voimaloiden sijainnin tai määrän muutostarpeesta.

Vaikutukset maisemaan, rakennettuun kulttuuriympäristöön ja muinaisjäännöksiin

Hankkeen vaikutuksia maisema- ja kulttuuriympäristöön arvioidaan asiantuntija-arvioina. Maisema- ja kulttuuriympäristövaikutusten arviointimenetelminä käytetään maisema-analyysiä, havainnekuvia, näkemäalueanalyysiä sekä maastohavaintoihin perustuvaa asiantuntija-arviota. Maisemavaikutukset arvioidaan noin 20 kilometrin etäisyydelle ja vaikutukset kulttuuriympäristön kannalta arvokkaisiin kohteisiin noin 15 kilometrin etäisyydelle voimaloista. Arvioinnissa tarkastellaan myös lentoestevalojen maisemavaikutukset. Hankealueelle tehdään arkeologinen inventointi.

Arviointiohjelmassa esitetään maisema- ja kulttuuriympäristön vaikutusten lähivaikutusalueeksi noin viiden kilometrin etäisyyttä. Lisäksi esitetään, että 5–7 kilometrin etäisyydellä maisemavaikutus voi olla dominoiva, mutta noin 10–15 kilometrin etäisyydellä voimalat eivät enää hallitse maisemaa. Arviointiohjelmassa todetaan, että voimalaitokset voivat olla havaittavissa noin 20–30 kilometrin etäisyydelle.

YV: Yhteysviranomaisen pitää ohjelmassa esitettyjä maisema- ja kulttuuriympäristön tarkastelualueita liian suppeina voimaloiden kokoon ja maisema-alueiden avonaisuuteen nähden. Suunnitellut voimalat ovat kokoluokaltaan huomattavasti tuulivoimaloiden maisemavaikutuksista laadituissa oppaissa kuvattuja voimaloita suuremmat, joten oppaissa esitettyjä vaikutusalueita ei voida täysin soveltaa hankkeeseen. Arvioinnin vaikutusalueen määrittämisessä tulee huomioida voimaloiden kokoluokka ja vaikutusalueet perusteluineen (muun muassa lähi- ja kaukovaikutusalueet eriteltyinä) tulee esittää arviointiselostuksessa. Muun muassa maisemallisesti herkkien kohteiden osalta maisemavaikutuksia tulee tarkastella 25–35 km etäisyydelle saakka.

Voimaloiden sijoittamisen suunnittelussa tulee lähtökohtana olla kielteisten maisemavaikutusten minimointi. Hankkeen vaikutusalueelle sijoittuu useita arvokkaita maisema-alueita ja kulttuuriympäristön kohteita. Lisäksi läheinen Horonkylä tulee olemaan tuulivoimahankkeiden ympäröimä lähes kaikista ilmansuunnista.

Arvioinnissa tulee arvioida ja havainnekuvien havainnollistaa hankkeen vaikutukset lähimpiin valtakunnallisesti ja maakunnallisesti arvokkaisiin maisema-alueisiin sekä eri hankkeiden yhteisvaikutukset Horonkylään ja sen asutukseen. Havainnekuvien kuvauspisteiden valinnassa tulee huomioida vaikutukset maisemallisesti arvokkaisiin luontokohteisiin ja virkistysalueisiin ja havainnekuvia tulee esittää myös eri tuulivoimahankkeiden yhteisvaikutukset yöaikaiseen näkymään.

Havainnekuivissa tulee käyttää voimalatyyppiä, joka vastaa kokonaiskorkeudeltaan ja roottorinhalkaisijaltaan vaihtoehtojen mukaisia enimmäispituuksia.

Arkeologinen inventointi tulee tehdä mahdollisimman kattavasti koko hankealueelta. Inventointi on tehtävä Suomen arkeologisten kenttätöiden laatuohjeita noudattaen ja raportin on sisällettävä kartat maastossa tarkastelluista alueista. Inventointiraportti tulee toimittaa maakuntamuseoille.

Vaikutukset yhdyskuntarakenteeseen, maankäyttöön ja aineelliseen omaisuuteen

Arvioinnissa tarkastellaan hankkeen suhdetta nykyiseen alue- ja yhdyskuntarakenteeseen, lähialueilla voimassa oleviin kaavoihin ja muihin tiedossa oleviin maankäytön suunnitelmiin. Arvioinnissa kuvataan myös hankkeen vaikutukset valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden toteuttamiseen.

YV: Arviointiohjelmassa on tuotu hyvin esiin Pohjanmaan ja Etelä-Pohjanmaan voimassa olevat maakuntakaavat sekä molempien maakuntien valmisteilla olevat maakuntakaavat 2050.

VE1 ei sijoitu voimassa olevassa Etelä-Pohjanmaan maakuntakaavassa osoitetulle tuulivoimatuotannon alueille eikä arviointiohjelmassa ole esitetty perusteluja maakuntakaavan aluerajauksesta poikkeamiselle. Vaihtoehdot VE0 ja VE2 ovat voimassa olevan maakuntakaavan mukaisia. Mikäli maakuntakaavaluonnoksessa oleva seudullisesti merkittävän tuulivoima-alueen merkintä poistuisi hyväksytystä kaavasta, ja seudullisen tuulivoima-alueen raja säilyisi seitsemässä voimalassa, vain VE0 olisi maakuntakaavan mukainen vaihtoehto uuden kokonismaakuntakaavan astuessa voimaan. Mikäli maakuntakaavaluonnos hyväksytään sellaisenaan, kaikki hankkeen vaihtoehdot olisivat maakuntakaavan mukaisia. Arvioinnissa tulee nostaa esille erityisesti maakuntakaavan mukaisen tuulivoimatuotantoalueen ja hankkeen vaihtoehtojen väliset eroavuudet ja niistä aiheutuvat ympäristövaikutukset sekä vaikutukset kaavamerkintöihin.

Arvioinnissa tulee tarkastella hankkeen ja sähkönsiirron vaikutuksia alueen maankäyttöön ja aineelliseen omaisuuteen kuten muun muassa maa- ja metsätalouteen tai metsätieverkostoon.

Vaikutukset liikenteeseen ja ilmailuturvallisuuteen

Liikennevaikutusten arvioinnissa keskitytään hankkeen vaikutuksiin liikenteen sujuvuuteen ja turvallisuuteen, meluvaikutuksiin sekä hankealueen tiestön ja siltojen kuntoon.

YV: Arvioinnissa tulee huomioida liikenteen vaikutukset alueen asukkaisiin sekä kuvata ne toimet, joilla liikenteestä aiheutuvia haitallisia vaikutuksia pyritään minimoimaan. Arvioinnissa tulee esittää

kuljetusreittivaihtoehdot, niihin liittyvät mahdolliset ongelmakohdat sekä keinot, joilla mahdollisia haittavaikutuksia voidaan lieventää. Yhteysviranomainen pyytää myös huomioimaan Väyläviraston ja Etelä-Pohjanmaan ELY-keskuksen Liikenne ja infrastruktuuri -vastuualueen asiantuntijakommentissa todetut ohjeet ja määräykset.

Vaikutukset maa- ja kallioperään sekä pinta- ja pohjavesiin

Tuulivoimahankkeen maa- ja kallioperävaikutukset liittyvät maanmuokkaukseen, kuten kaivu-, louhinta- ja läjitystöihin. Voimalapaikoilla ja teiden rakentamisen yhteydessä tehdään kaivu- ja maansiirtotöitä ja tarvitaan runsaasti maa-aineksia. Arviointiohjelman mukaan vesistövaikutukset muodostuvat pääosin rakentamisen aikaisesta maanmuokkauksesta. Hankealue sijaitsee osin pohjavesialueella, mutta voimalat ovat sijoitettu pohjavesialueen ulkopuolelle. Lähin voimalapaikka sijaitsee 600 metrin etäisyydellä lähimmästä Horonkylän luokan 1 vedenhankintaa varten tärkeästä pohjavesialueesta.

Todennäköisyys happamien sulfaattimaiden esiintymiselle hankealueella tai sähkönsiirtoreitillä on pieni tai hyvin pieni.

Vaikutuksia kallio- ja maaperään sekä pinta- ja pohjavesiin arvioidaan olemassa olevien aineistojen perusteella asiantuntijoiden toimesta.

YV: Rakentaminen voi aiheuttaa kuormituksen lisääntymistä pintavesissä, uomien hiekoittumista tai liettymistä ja sillä voi olla vaikutuksia uomien vesimääriin. Hanke voi heikentää myös alapuolisten vesimuodostumien vedenlaatua ja aiheuttaa muutoksia kalaston elinolosuhteisiin.

Hankealueella ja sähkönsiirtoreitillä sijaitsevat vesimuodostumat, vesistöiksi luokiteltavat uomat ja pienvedet tulee selvittää sekä arvioida niihin kohdistuvat vaikutukset. Myös hankkeen kuivatustarpeet ja niiden vaikutukset sekä mahdolliset haitallisten vaikutusten lieventämiskeinot tulee arvioida.

Arviointiin tulee sisällyttää tuulivoimaloiden, huoltoteiden ja sähkönsiirron rakentamisesta kalastoon aiheutuvien vaikutusten arviointi. Erityistä huomiota tulee kiinnittää hankealueen läheisiin vesimuodostumiin, joissa on havaittu taimenta ja harjusta. Koivistonluoman–Rääsynluoman ja siihen laskevan puron sekä Murronhaaran–Piilmanninluoman kalataloudellista tilaa ja herkkyyttä hankkeesta aiheutuvalla kuormituksella tulee selvittää standardinmukaisilla sähkökoekalastuksilla. Huoltoteitä rakennettaessa tierummut eivät saa muodostaa esteellisyyttä vesieliöstön vapaalle liikkumiselle.

Pohjavesivaikutusten osalta yhteysviranomainen toteaa, että arviointimenetelmät ovat hanke ja hankealueen luonne huomioiden riittäviä. Yhteysviranomainen pyytää kuitenkin ottamaan huomioon, mitä ELY-keskuksen pohjaveden suojeluryhmän huomion raskaan liikenteen välttämisestä Horonkylän pohjavesialueella.

Arviointiselostukseen tulee lisätä tieto, jolla valuma-alueen nimen ja numeron voi yhdistää. Valuma-aluekarttaan tulisi merkitä voimaloiden sijainnit. Lähimmät vesimuodostumat hankealueelta alavirtaan tulee nimetä ja arvioida hankkeen vaikutukset niiden tilaan. Arvioinnissa tulee huomioida myös eri hankkeiden yhteisvaikutukset, etenkin, jos ne sijaitsevat samalla 3. jakovaiheen valuma-alueella Paulakankaan hankkeen kanssa.

Vaikutukset ilman laatuun ja ilmastoon

Arviointiohjelman mukaan hankkeen ilmastovaikutuksia tarkastellaan koko sen elinkaaren ajalta huomioiden rakentamisen aikaiset päästöt, vaikutukset kasvillisuuden hiilinieluihin ja -varastoihin sekä käytön aikaiset ja käytöstä poiston vaikutukset. Hankkeen ilmastovaikutuksia arvioidaan saavutettavan päästöjen vähenemän perusteella, kuinka paljon suunnitellun hankkeen avulla pystytään korvaamaan muita kasvihuonekaasupäästöiltään haitallisempia sähköntuotantomuotoja. Arviointi tehdään kirjallisuustietojen perusteella Suomessa käytettyjen sähköntuotantomuotojen kasvihuonekaasupäästöistä sekä arvioimalla näiden tietojen avulla hankkeen avulla saavutettavia kasvihuonekaasupäästöjä. Tuulivoimala-alueen vaikutukset alueen hiilinieluihin arvioidaan laskemalla poistuvan puuston ja sen hiilensitomispotentiaalin määrä.

YV: Toiminnan aikaisten ilmastovaikutusten arvioinnissa tulee käyttää tuulivoimapuiston tuotannon ajankohdalle ennustettavaa päästökerrointa. Arviointiselostuksessa tulee esittää arvioinnissa käytetyt laskentaperusteet ja käytetyt tietolähteet. Hankkeen päästöt tulee ilmoittaa g CO₂/kWh huomioon ottaen laitoksen koko elinkaari.

Tuulivoimaloiden ilmastovaikutusten lisäksi arviointiselostuksessa tulee tarkastella tuulivoimaloiden hankinnan, teiden, työskentely- ja varastointialueiden sekä sisäisen sähköverkon, sähköasemien ja ulkoisen sähkönsiirtoverkon rakentamisen ja purkamisen ilmastovaikutuksia. Puuston ja kasvillisuuden poistaminen ja alueiden raivaaminen sekä tuotannon aikaisen metsän kasvun rajoittaminen vähentävät alueen hiilinieluja. Arviointiselostuksessa tulee arvioida maankäytössä tarvittavat muutokset ja hiilinielujen vähentyminen hankeaikana ja sen jälkeen.

Ilmastonmuutoksen sopeutumisen näkökulmasta tulee tarkastella mahdollisia ilmastonmuutoksesta aiheutuvia riskejä.

Vaikutukset kasvillisuuteen ja luontotyypeihin

Vaikutusten arviointi perustuu olemassa olevan aineiston ohella touko-kesäkuussa 2021 laadittuun kasvillisuus- ja luontotyyppiselvitykseen. Selvitysten tarkoituksena oli paikallistaa tuulivoimarakentamiseen suunniteltujen alueiden mahdolliset arvokkaat luontokohteet. Erityisesti

arvioidaan hankkeen vaikutuksia arvokkaihin luontokohteisiin kohdetasolla ja luonnon monimuotoisuuden kokonaisuutena.

Hankealueen eteläreunalla sijaitsee kaksi pienialaista metsälain 10 §:n määrittelemää erityisen tärkeää elinympäristöä. Suunniteltujen voimalapaikkojen alueella ei esiinny huomionarvoisia luontoarvokohteita.

YV: Yhteysviranomainen toteaa, että hankkeen vaikutukset maakuntakaavoissa osoitettuun viheryhteystarpeeseen hankealueella tulee arvioida.

Luontokartoitusten avulla tulee selvittää, että hanke tai sähkönsiirtoreitit eivät uhkaa laissa määriteltyjä luontoarvoja tai direktiivilajien levähdys- ja lisääntymisalueita tuulivoiman tai sähkönsiirtoreitin vaikutusalueilla. Hankealueella korostuu erityisesti suoluontoarvot ja arvioinnissa tulee huomioida myös muiden hankkeiden kanssa aiheutuvat yhteisvaikutukset.

Orrmosslidenin Natura-alueella tavataan runsaasti uhanalaisia sammalia ja jäkäliä, sekä vaarantuneita ja silmällä pidettäviä lajeja, joita saattaa löytyä myös Natura-alueen lähistöltä. Arviointiohjelman selvityksistä ei käy ilmi, onko lajihavainnoista oltu tietoisia ja onko uhanalaista sammalia ja jäkälälajistoa etsitty hankealueelta. Natura-alueelta löytyy muun muassa laihokaviosammalta, joka on luontodirektiivin laji. Hankealueen inventoinneissa tulee kiinnittää huomiota myös jäkälä- ja sammallajeihin.

Vaikutukset linnustoon

Vaikutuksia linnustoon on selvitetty muun muassa vuonna 2021 tehtyjen pesimälinnusto- ja muuttolintuselvitysten avulla. Tuotantoalue sijoittuu usean lintulajin päämuuttoreitille tai reittien läheisyyteen. Pöllöselvitys, metsäkanalintujen soidinpaikkaselvitys, päiväpetolintujen lentotarkkailu ja reviirien etsiminen sekä erillinen kuukkelikartoitus on tehty vuonna 2021. Osana arviointia toteutetaan muutto- ja pesimälinnuston törmäysmallinnus.

YV: Yhteysviranomainen toteaa, että hankealueen linnustovaikutusten arviointi on tärkeässä roolissa ympäristövaikutusten arvioinnissa. Hankealue sijaitsee Suupohjan Metsät FINIBA-alueella, päämuuttoreittien alueilla ja kahden suuren petolinnun tiedetyillä reviireillä. Etelä-Pohjanmaan maakuntakaavan 2050 luonnoksessa hankealuetta koskevassa suunnittelumääräyksessä todetaan, että ”Yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa tulee huomioida tuulivoiman vaikutukset alueella todetun suuren petolinnun reviiriin.” Tämän lisäksi hankealueen läheisyydessä sijaitsee Varisnevan linnustollisesti arvokas Natura-alue (SAC), joka on ensisijaisesti linnustonsuojelualue.

Hankkeessa korostuu päiväpetolintujen huomioiminen ja niiden lentoseurannan tärkeys. Lentoseurantaa tulee tehdä, jotta voidaan arvioida lintujen aktiivisuutta eri osissa hankealuetta. Lentoseurannan tulee kattaa koko elinkierron eli myös pesäpoikasvaiheen. Seurannan

tarkemmassa suunnittelussa tulee hyödyntää tehtyjä elinympäristömalleja.

Päiväpetolintujen törmäysriskiä tulee arvioida elinympäristömallien, lentoseurannan tulosten ja törmäysriskianalyysin avulla. Arvioitaessa vaikutuksia petolintuihin, tulee huomioida erityisesti pesän ja saalistusalueiden sijoittuminen suhteessa voimaloihin sekä läheisen sähkösiirtolinjan ja muiden maankäyttöä muokkaavien hankkeiden yhteisvaikutukset. Törmäysmallinnuksen lisäksi erityisesti eri hankkeiden yhteisvaikutusten arvioinnissa on tärkeää tarkastella myös päiväpetolintujen tärkeän elinympäristön riittävän laajaa turvaamista reviirin alueella.

Vaikutusarvioinnissa tulee hyödyntää Metsähallituksen julkaisemaa ohjeistusta (Metsähallitus 2022, Hyvät käytännöt maakotkalle aiheutuvien vaikutusten arviointiin – esimerkkiraportti Nimettömänkankaan tuulivoimahankkeesta, Metsähallituksen luonnonsuojelujulkaisuja. Sarja A 241).

Alueella pesii arvokasta lintulajistoa, joten arviointi tulee perustua riittäviin kartoituksiin. Pesimälinnustokartoitusten osalta tulee selvittää linnuston kannalta arvokkaiksi arvioitujen elinympäristöjen pinta-ala, kartoituskilometrit sekä linnustonseurannan kartoitusohjeiden mukaisesti kartoitettu pinta-ala. Myös tarkkailutunnit tulee esittää sekä se, millä alueilla tarkastelua on tehty ilmakuvien ja aineistojen perusteella, ja millä alueilla on tehty varsinainen maastotarkastelu. Kartoituksissa tulee huomioida myös tavanomaiset metsäkohteet, jotta kokonaiskuva alueen linnustosta ei jää erityiskohteiden varaan.

Pesimälinnustoon kohdistuvia vaikutuksia tulee arvioida tehtävien linnustonselvitysten lisäksi lajeille soveltuvien elinympäristöjen ja niiden mahdollisen häviämisen tai heikentymisen näkökulmasta. Esimerkiksi melumallinnusta hyödyntäen on mahdollista arvioida kirjallisuuteen ja maastohavaintoihin pohjautuen metsäkanalintuihin kohdistuvia häiriövaikutuksia tuulivoima-alueella. Myös pesimälinnuston törmäysalttiutta tulee arvioida.

Vaikutukset metsäkanalinnustoon tulee arvioida ja metsäkanalintujen soidinselvitykset tulee ottaa huomioon voimaloiden sijoittelussa. Arvioinnissa tulee huomioida kanalintukantojen voimakkaat vuosittaiset vaihtelut, sillä yhden vuoden aineisto on altis satunnaisvaihteluille. Arvioinnissa tulee myös esittää toimenpiteitä, joilla voidaan lieventää kanalintuihin kohdistuvia haitallisia vaikutuksia.

Muuttolintuihin kohdistuvien vaikutusten arviointi ja törmäysriskin mallinnus ja tulee perustua riittävään seurantaan, koska alue sijaitsee tärkeällä muuttoalueella. Vaikutusarvioinnissa tulee arvioida yhteisvaikutuksia muiden hankkeiden kanssa. Muuttolinnustovaikutuksissa tulee huomioida muun muassa mahdollisten levähdyspaikkojen ja muuttoa ohjaavien maastoelementtien (jokilaaksot ym.) sijainnit hankealueen läheisyydessä.

Arvioinnissa tulee huomioida hankkeen vaikutukset Varisnevan Natura-alueen suojeltujen luontotyyppien ominaiseen lajistoon. Myös vaikutukset FINIBA-alueeseen tulee arvioida. Linnustoa koskevat selvitykset tulee tehdä pääsääntöisesti *Linnustovaikutusten arviointi tuulivoimarakentamisessa* -raportin ja *Luontoselvitykset ja luontovaikutusten arviointi (Luopas)* -oppaan mukaisesti.

Vaikutukset muuhun eläimistöön

Vaikutusten arvioinneissa keskitytään EU:n luontodirektiivin liitteessä IV mainittuihin lajeihin ja muuhun huomionarvoiseen eläimistöön. Suurpetoselvitys perustuu lumijälkilaskentaan, paikallisten metsästysseurojen tietoihin sekä avoimiin suurpetoaineistoihin. Vaikutukset arvioidaan erikseen liito-oravan, lepakon ja viitasammakon osalta. Vaikutukset muihin lajeihin arvioidaan metsästysseuroilta ja riistanhoitoyhdistykseltä saatavan tiedon perusteella sekä muiden maastokäyntien yhteydessä tehtävän yleispiirteisen tarkkailun perusteella.

YV: Hankealue sijoittuu kahden eri susireviirin alueelle: Kaskisten ja Närvijoki-Pörtomin. Hankealueen läheisyydestä on havaittu kaikkia neljää suurpetoa: karhua, sutta, ilvestä ja ahmaa. Luonnonvarakeskuksen mukaan suunnitellut selvitykset mahdollistavat vain karkean arvion näiden lajien esiintymisestä alueella, eikä alueen merkitystä lajien lisääntymis- ja levähdysalueina voida näiden selvitysten avulla määrittää. Suden osalta selvityksissä on syytä ottaa huomioon lumijälkilaskennan tulokset, metsästäjiltä saadut tiedot, Luonnonvarakeskuksen susireviiritiedot ja Luonnonvarakeskuksen ylläpitämän TASSU-järjestelmän tiedot. Suurpetoihin kohdistuvien vaikutusten arvioinnissa tulee huomioida erityisesti eri hankkeiden yhteisvaikutukset.

Tehtävin kartoituksin tulee pystyä poissulkemaan lain turvaamat luontoarvot tuulivoimapuiston vaikutusalueen lisäksi myös maakaapelireitin vaikutusalueelta (myös direktiivilajit ja niiden levähdys- ja lisääntymispai-kat). Uhanalaisten lajien kuten liito-oravan ja viitasammakon osalta tulee huomioida havaittujen lisääntymis- ja levähdyspaikkojen lisäksi myös lajin ekologian kannalta potentiaaliset elinympäristöt. Tämän pohjalta tulee arvioida elinympäristöjen kytkeytyneisyyttä sekä arvioida haitallisten vaikutusten lieventämiskeinoja. Arvioinnissa tulee huomioida myös Metsähallituksen lausunnossa esiintuodut seikat liito-oravahavainnoista lähialueella sekä elinympäristömallinnuksen osoittamista mahdollisista reviireistä hankealueella.

Hanke sijoittuu alueelle, jonka ympäristössä on useita eri vaiheessa olevia tuulivoimahankkeita, joten on tärkeää, että eri hankkeiden ja muun maankäytön yhteisvaikutukset alueella esiintyvien lajien elinoloihin ja elinympäristöihin arvioidaan.

Vaikutukset Natura-alueisiin, luonnonsuojelualueisiin ja suojeluohjelmien kohteisiin

Hankealueelle tai sähkönsiirtoreitille ei sijoitu suojelualueita. Lähin luonnonsuojelualue sijaitsee yli 10 kilometrin etäisyydellä suunnitelluista voimaloista. Hankealuetta lähimmät Natura 2000 -alueet ovat Varisneva (SAC), Ormossliden (SAC) ja Harjaisneva-Pilkoonneva (SAC). Voimala-aluetta lähin Natura 2000 -alue on lähimmillään noin 500 metrin etäisyydellä suunnitelluista voimaloista sijaitseva Varisneva. Ormossliden sijaitsee noin 2,2 kilometrin etäisyydellä ja Harjaisneva-Pilkoonneva noin 6 kilometrin etäisyydellä.

Vaikutuksia lähialueella sijaitseviin luonnonsuojelualueisiin arvioidaan Natura-tietolomakkeiden tietojen, paikkatietoaineistojen ja luontoselvitysten avulla asiantuntija-arviona.

YV: Yhteysviranomainen katsoo, että Natura-arviointi tulee laatia Varisnevan Natura-alueelle. Varisneva on vaarassa jäädä kahden tuulivoima-alueen väliin, jolloin haitallisia yhteisvaikutuksia alueen tyypillisille lintulajeille voi syntyä. Natura-arvioinnissa tulee kiinnittää erityishuomiota linnustovaikutuksiin. Lisäksi alueen hydrologiset olosuhteet tulee selvittää arviointiselostuksessa, jotta vaikutukset Natura-alueen suojeluperusteena oleville luontotyypeille voidaan poissulkea täsmällisemmin. Yhteysviranomainen pyytää huomioimaan suunnittelussa Metsähallituksen näkemyksen, jonka mukaan Varisnevan luonnonsuojelualue tulisi rajata pois hankealueesta.

Vaikutukset luonnonvarojen hyödyntämiseen

Hankkeen vaikutuksia luonnonvarojen hyödyntämiseen arvioidaan suurelta osin ihmisiin kohdistuvina vaikutuksina, sillä merkittävimmät alueen hyödynnettävät luonnonvarat, marjastus, sienestys ja metsästys, muodostavat pohjan alueen virkistyskäytölle.

YV: Arviointiohjelmassa esitetyn lisäksi arviointiselostuksessa tulee arvioida hankkeen vaikutukset alueellisiin maa-ainesvarantoihin sekä rakentamisessa syntyvän ylijäämämaan käytöstä ja käsittelystä aiheutuvat vaikutukset. Lisäksi tulee esittää arvio, missä määrin maarakentamisessa voidaan hyödyntää kierrätysmateriaaleja.

Vaikutukset tutkien toimintaan ja viestintäyhteyksiin

Arviointiohjelmassa todetaan, että mikäli häiriövaikutuksia tv-signaaliin tai radiolinkkiyhteyksiin on odotettavissa, voidaan suunnittelussa tehtävillä ratkaisulla välttää tai vähentää ongelmia.

YV: Digita Oy on muistuttanut tuulipuiston ja eri hankkeiden yhteisvaikutuksista antenni- tv:n vastaanottoon ja sitä kautta muun muassa yleiseen turvallisuuteen. Elisa Oyj ja Telia Finland Oyj ovat muistuttaneet, että hankkeen vaikutusalueelle ei jatkossa voida rakentaa radiolinkkijärjestelmiä. Telia Finland Oyj huomauttaa lisäksi, että

sähkönsiirto johdoista tulee tehdä hankkeen toimesta erikseen vaarajänniteselvitys lähellä olevien Telian kaapeleiden osalta.

Puolustusvoimat, 2. logistiikkarykmentti huomauttaa, että hankevastaavan tulee saada ajantasaisiin hanketietoihin perustuva, myönteinen Pääesikunnan hyväksyttävyysslausunto ennen tuulivoimaloiden rakentamisen mahdollistavan kaavan hyväksymistä.

Yhteysviranomaisen pyytää huomioimaan edellä mainitut asiat arvioinnissa ja hankkeen suunnittelussa.

Ympäristö- ja turvallisuusriskit

Turvallisuusriskeiksi on tunnistettu esimerkiksi lapojen rikkoutumisesta ja jään irtoamisesta aiheutuvat vaaratilanteet. Arviointiohjelman mukaan arvioinnissa huomioidaan lisäksi lentoestekorkeudet alueella, Puolustusvoimien toiminta, palo- ja liikenneturvallisuus. Turvallisuuteen liittyvä vaikutusarviointi laaditaan analysoimalla mahdolliset onnettomuus- ja häiriötilanteet, niiden todennäköisyys sekä niistä aiheutuvat vaikutukset. Lisäksi esitetään mahdolliset vähentämiskeinot ja korjaavat toimenpiteet.

YV: Arvioinnissa tulee tarkastella muun muassa poikkeuksellisista sääolosuhteista, jään tai lapojen putoamisesta, tulipaloista ja öljyvahingoista aiheutuvia riskejä ja niiden seurauksia sekä riskien ehkäisykeinoja. Rakenteiden suunnittelussa tulee huomioida riittävät suojaetäisyydet muun muassa tiestöön ja voimajohtoalueisiin.

Etelä-Pohjanmaan pelastuslaitos huomauttaa, että tuulivoimaloiden esitetyt sijainnit lähimmistä pääteistä arvioidaan turvallisuuden osalta riittäviksi, mutta muun tiestön osalta tulee ottaa huomioon mahdollisuus jääheitteisiin. Yhteysviranomaisen pyytää huomioimaan pelastusviranomaisen lausunnossa todetut seikat.

Liittyminen muihin hankkeisiin ja hankkeiden yhteisvaikutukset

Yhteisvaikutuksia tarkastellaan ja arvioidaan olemassa olevien tuulivoimahankkeiden sekä suunnitteilla olevien hankkeiden osalta. Vaikutuksia tarkastellaan ja arvioidaan ohjelman mukaan muun muassa maiseman, linnuston sekä elinolojen ja viihtyvyyden osalta.

Arviointiohjelman mukaan alle kymmenen kilometrin etäisyydelle sijoittuu viisi (5) suunnitteluvaiheessa olevaa, kaavoitettua, rakenteilla tai tuotannossa olevaa tuulivoimalahanketta ja alle 20 kilometrin etäisyydelle 13 suunnitteluvaiheessa, rakenteilla tai tuotannossa olevaa hanketta.

Yhteisvaikutukset arvioidaan olemassa olevien tuulivoimahankkeiden sekä suunnitteilla olevien hankkeiden osalta laadullisena asiantuntija-arviona, jossa materiaalina käytetään muita tuulivoimahankkeita koskevia selvityksiä ja arviointeja. Tarkoitus on esittää ennakoarvio siitä, lisäävätkö tai vähentävätkö lähimmät tuulivoimahankkeet toistensa vaikutuksia, ja miten mahdollisia vaikutuksia voidaan lieventää.

YV: Hankkeen läheisyydessä sijaitsee useita suunniteltuja, rakenteilla olevia tai jo toiminnassa olevia tuulivoimaloiden alueita ja niiden sähkönsiirtoreittejä. Paulakankaan hankealue muodostaa yhdessä läheisen toiminnassa olevan Paskoonharjun tuulivoima-alueen, Pohjanmaan puolella suunnitteilla olevan Bredåsenin tuulivoima-alueen ja Horonkylän pohjoispuolella valmisteilla olevan Paukkakorpi-Pahkannevan tuulivoima-alueen kanssa merkittävän tuulivoimaloiden alueiden keskittymän. Yhteisvaikutusten arviointi tulee näin ollen olemaan merkityksellinen ja olennainen osa arviointia.

Tuulivoimahankkeiden ja niiden sähkönsiirtoreittien yhteisvaikutusten arvioinnissa tulee arvioida erityisesti ihmisten terveyteen, elinoloihin ja viihtyvyyteen kohdistuvia vaikutuksia. Hankkeiden yhteiset maisema-, varjostus- ja meluvaikutukset tulee arvioida perusteellisesti. Alle viiden kilometrin etäisyydellä sijaitsevien hankkeiden osalta melun ja varjostuksen yhteisvaikutuksien arviointi tulee perustua mallinnuksiin.

Arviointiselostuksessa tulee esittää ja huomioida maisemavaikutusten arvioinnissa käytettävän vaikutusalueen etäisyydellä sijaitsevat rakennetut tai suunnitteilla olevat tuulivoimahankkeet. Hankkeiden määrä tulee tarkistaa ja selostuksessa tulee esittää ajantasaiset tiedot vaikutusalueelle sijoittuvista hankkeista, niiden alueista, voimaloiden määristä ja toteutusvaiheista.

Arvioinnissa tulee huomioida myös hankkeiden yhteisvaikutukset linnustoon, muun muassa päiväpetolintujen elinympäristöihin ja muuttolintujen levähdysalueisiin, luonnonsuojelualueisiin, luonnon pirstoutumiseen, direktiivilajien elinolosuhteisiin sekä muuhun eläimistöön, elinmahdollisuuksien muutoksiin ja ekologiin käytäviin.

Epävarmuustekijät ja haitallisten vaikutusten vähentämiskeinot

Arviointiselostuksessa tullaan esittämään arviointiin liittyviä epävarmuustekijöitä kunkin vaikutusten arvioinnin osa-alueen yhteydessä. Arvioinnin epävarmuustekijöiden osalta keskitytään sellaisiin seikkoihin, jotka voivat selkeästi vähentää arvioinnin luotettavuutta.

Haitallisten vaikutusten osalta arviointiselostuksessa tullaan esittämään toimenpiteitä, joilla haitallisia ympäristövaikutuksia voidaan vähentää.

YV: Arvioinnissa tunnistetut epävarmuustekijät ja niiden vaikutus arvioinnin tulokseen tulee esittää arviointiselostuksessa mahdollisimman selkeästi, jotta ne voidaan huomioida hankkeen jatkosuunnittelussa. Esitettävien haitallisten vaikutusten vähentämiskeinojen tulee olla toteutuskelpoisia ja riittävän konkreettisia.

Vaikutusten seuranta

Arviointiselostukseen laaditaan arvioitujen vaikutusten ja niiden merkittävyyden perusteella suunnitelma hankkeen vaikutusten seuraamiseksi.

YV: Vaikutusten seurannan tarve tulee määrittää hankkeen vaikutusten ja niiden merkittävyyteen perusteella. Esitetyt seurannat tulee olla selkeästi rajattuja niin, että ne ovat toteutettavissa.

Arviointiohjelman laatijoiden pätevyys

Ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun asetuksen mukaan arviointiohjelmassa tulee esittää arviointiohjelman laatijoiden pätevyys.

YV: Arviointiohjelmassa on kuvattu arviointiin osallistuvien henkilöiden koulutus, kokemus, kokemusvuodet ja rooli arvioinnissa.

ARVIOINTIOHJELMALAUSUNNON TOIMITTAMINEN JA SIITÄ TIEDOTTAMINEN

ELY-keskus toimittaa lausuntonsa ja kopiot arviointiohjelmasta saamistaan lausunnoista ja mielipiteistä hankkeesta vastaavalle. Yhteysviranomaisen lausunto lähetetään tiedoksi niille tahoille, joilta on pyydetty lausunto arviointiohjelmasta.

Arviointiohjelmalausunto julkaistaan viranomaisen verkkosivuilla osoitteessa www.ely-keskus.fi/kuulutukset/etela-pohjanmaa ja ympäristöhallinnon verkkosivuilla www.ymparisto.fi/paulakangastuulivoimaYVA.

SUORITEMAKSU, SEN MÄÄRÄYTYMINEN JA MAKSUA KOSKEVA OIKAISUMAHDOLLISUUS

Suoritemaksu on 8000 euroa.

Arviointiohjelmasta annettavasta yhteysviranomaisen lausunnosta perittävä maksu on määritelty tavanomaisen hankkeen mukaisesti (11 – 17 henkilötyöpäivää). Maksu määräytyy ELY-keskusten maksuista annetun asetuksen perusteella.

Maksuvelvollinen, joka katsoo, että yhteysviranomaisen lausunnosta perittävän maksun määräämisessä on tapahtunut virhe, voi vaatia siihen oikaisua ELY-keskuksesta kuuden kuukauden kuluessa tämän lausunnon antamispäivästä.

SOVELLETUT SÄÄNNÖKSET

Laki ympäristövaikutusten arviointimenettelystä (252/2017) 8, 16 ja 18 §

Valtioneuvoston asetus ympäristövaikutusten arviointimenettelystä (277/2017) 3 §

Valtion maksuperustelaki (150/1992) 8 §

Valtioneuvoston asetus (TEM/2022/223) elinkeino-, liikenne- ja ympäristö- keskusten, työ- ja elinkeinotoimistojen sekä kehittämis- ja hallinto- keskuksen maksullista suoritteista vuonna 2023 2 §.

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty viraston sähköisessä asianhallintajärjestelmässä. Asian on esitellyt Ylitarkastaja Satu Ala-Könni ja ratkaissut Johtava asiantuntija Elina Venetjoki.

Liitteet	Lausunnot, mielipiteet ja asiantuntijakommentit Maksua koskeva oikaisuvaatimusosoitus
Jakelu	Enersense Wind Oy VALOREM Energies Finland Oy Ramboll Finland Oy Teuvan kunta Kurikan kaupunki Närpiön kaupunki
Tiedoksi	Tahot, joilta on pyydetty lausunto

Tämä asiakirja EPOELY/2296/2023 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument EPOELY/2296/2023 har godkänts elektroniskt

Esittelijä Ala-Könni Satu 08.12.2023 13:24

Ratkaisija Venetjoki Elina 08.12.2023 13:39

MAKSUA KOSKEVA OIKAISUVAATIMUSOHJE

Viranomaisen, jolta oikaisua vaaditaan

Maksun määräämistä koskevaan päätökseen saa vaatia oikaisua kirjallisesti Etelä-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselta (ELY-keskus).

Viranomaisen, jolle valituskirjelmä on toimitettava sekä oikaisuvaatimusaika

Asian käsittelystä perittävää maksua koskeva oikaisuvaatimuskirjelmä on toimitettava Etelä-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle kuuden kuukauden kuluessa maksun määräämisestä. Oikaisuvaatimusaikaa laskettaessa ei antopäivää oteta lukuun. Jos oikaisuvaatimusajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, lauantai, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, jouluaatto tai juhannusaatto, oikaisuvaatimusaika jatkuu vielä seuraavana arkipäivänä.

Oikaisuvaatimuskirjelmässä on ilmoitettava

- päätös, johon oikaisua vaaditaan
- millaista oikaisua vaaditaan (miltä kohdin päätökseen haetaan oikaisua ja mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi)
- perusteet, joilla oikaisua vaaditaan
- oikaisuvaatimuksen tekijän nimi ja kotikunta
- postiosoite ja puhelinnumero, johon asiaa koskevat ilmoitukset oikaisuvaatimuksen tekijälle voidaan toimittaa.

Jos oikaisuvaatimuksen tekijän puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä tai jos oikaisuvaatimuksen laatijana on joku muu henkilö, oikaisuvaatimuskirjelmässä on ilmoitettava myös tämän nimi ja kotikunta. Oikaisuvaatimuksen tekijän, laillisen edustajan tai asiamiehen on allekirjoitettava oikaisuvaatimuskirjelmä.

Oikaisuvaatimuskirjelmään on liitettävä

- päätös, johon oikaisua haetaan, alkuperäisenä tai jäljennöksenä
- asiakirjat, joihin oikaisuvaatimuksen tekijä vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle
- asiamiehen on liitettävä oikaisuvaatimuskirjelmään valtakirja (Asianajajan ja yleisen oikeusavustajan tulee kuitenkin esittää valtakirja ainoastaan, jos Etelä-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus niin määrää.)

Oikaisuvaatimuksen perille toimittaminen

Oikaisuvaatimus on toimitettava ELY-keskuksen kirjaamoon. Oikaisuvaatimuskirjelmän voi tuoda perille vaatimuksen tekijä itse tai hänen valtuuttamansa asiamies. Sen voi omalla vastuullaan lähettää myös postitse, sähköpostitse tai toimittaa lähetin välityksellä. Oikaisuvaatimuksen on oltava perillä viimeistään oikaisuvaatimusajan viimeisenä päivänä ennen viraston aukioloajan päättymistä. Oikaisuvaatimuksen toimittamisesta sähköisesti säädetään tarkemmin sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnassa annetussa laissa (13/2003).

Yhteystiedot

Etelä-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus Ympäristö ja luonnonvarat -vastuualue

käyntiosoite:
Alvar Aallon katu 8, SEINÄJOKI
Wolffintie 35, VAASA
Pitkänsillankatu 15, KOKKOLA
Aukioloaika: kello 8.00 – 16.15

postiosoite:
PL 156, 60101 SEINÄJOKI
PL 262, 65101 VAASA
PL 77, 67101 KOKKOLA

puhelin: 0295 027 500
sähköposti: kirjaamo.etela-pohjanmaa@ely-keskus.fi

Sähköinen asiointi –lomake: <https://www.ely-keskus.fi/asiointi-ja-yhteystiedot>

Muu asiointi > Yleiset asiointilomakkeet > Yleinen asiointilomake yrityksille, yhdistyksille, toiminnanharjoittajille, kunnille ja viranomaisille (asiointipalvelu.ahtp.fi). Tähdellä merkityt kohdat ovat pakollisia.